

Előfizetési díj:

Negyedévre ..... 1 frt
Félévre ..... 2 frt
Egész évre..... 4 frt

Egyes szám 20 kr.

Megjelen havonként kétszer.

HERKULES

SZERKESZTIK:

PORZSOLT JENŐ

PORZSOLT KÁLMÁN.

Szerkesztőség

és

kiadóhivatal

Budapest, József-körút
5. szám.

Kéziratokat vissza nem küldünk.

Az „Achilles“ Sport-Egylet, az „Aradi Korcs-Egylet, „Magy. Testgyakorlók köre“ a „Beregszászi Korcsolyázó-Egylet,“ a „Bpesti, hegyvidéki turista-Egylet,“ a „Budapesti Korcsolyázó-Egylet,“ a „Budapesti Torna-Egylet“ a „Debreczeni Korcsolyázó-Egylet,“ a „Debreczen-Torna-Egylet,“ az „Egyetemi Athletikai Club,“ „Első Magyar Vivő-Egylet,“ az „Ersekújvári Vivő- és Torna-Egylet,“ a „Fertői Csónakázó-Társaság,“ a „Győri Csónakázó-Egylet,“ a „Kassai Korcsolyázó-Egylet,“ a „Kolozsvári Athletikai Club,“ a Kolozsvári „Korcsolyázó-Egylet,“ a „Főv. Vivő-Club,“ a „Körmendi Athletikai Club,“ a Kunszentmártoni Csónakázó-Korcsolyázó-Egylet,“ a „Magyar-Ovári Torna- és Vivő-Egylet,“ a „Marosvásárhelyi kerékpár-Egylet,“ a „Makói Torna-Egylet,“ a „Maros-Vásárhelyi Korcsolyázó-Egylet,“ a „Lévai Torna- és Vivő-Egylet,“ a „Lőcsei Korcsolyázó-Egylet,“ a „Maros-Vásárh. Torna-Egylet,“ a „N.-Bányai Torna és Korcsolyázó-Egylet,“ Nagy-Enyedi Korcsolyázó-Egylet,“ a „Nagy-Kanizsai Torna-Egylet,“ a „Nagy-Kállói Korcsolyázó-Egylet,“ a „Nemzeti Hajós-Egylet,“ a Neptun Budapesti Evező-Egylet,“ az „Ó-Becsei Kerékpár-Egylet,“ az „Ó-Budai Torna-Egylet,“ a „Pécsi Athletikai Club,“ a „Pozsonyi Hajós-Egylet,“ a „Pozsonyi Torna-Egylet,“ a „Privigyei Korcsolyázó-Egylet,“ a „Rimaszombati Korcsolyázó-Egylet,“ a „Sátoralja-Ujhelyi Korcsolyázó-Egylet,“ a „Selmeczi Akadémiai Athleta-Club,“ a „Soproni Korcsolyázó-Egylet,“ a „Szabadkai torna-Egylet,“ a „Szarvasi Korcsolyázó-Kör,“ a „Szegeci Csónakázó-Egylet,“ a „Szegeci Korcsolyázó-Egylet,“ a „Szegeci Torna-Egylet,“ a „Székely-Udvarhelyi Korcsolyázó-Egylet,“ a „Székesfehérvári Korcsolyázó-Egylet,“ a „Temesvári Korcsolyázó-Egylet,“ és az „Újvidéki kerékpár- (Bicycl-Egylet,“ a „Pápai korcsolya-egylet,“ a „Torontali korcsolyázó és hajós-egylet,“ „Szegeci Kerékpár-egylet,“ „Veszprémi torna-egylet,“ „Tordai korcsolyázó-egylet,“ „Budapesti Torna-Club,“ „Zombolyai atletikai club,“ a „Szászvárosi atletikai club,“ a „Szolnoki korcsolyázó-egylet,“ a „Budapesti polgári lövészegyesület,“ „Sportkedvelők köre“

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter ő nagyméltósága 47.020. számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarország összes tanintézetének.

KORCSOLYÁZÁS.

A „Budapesti korcsolyázó egylet“ jelmezes jégünnepélye és korcsolya versenyei.

1890. Január 15-én és 22-én.

Két éve, hogy a bécsi jelmezes jég ünnepélyeken mindig részt vettem és ugyanannyi éven át folyton agitáltam sport lapjainkban és korcsolyázó egyleteinkben, hogy világvárosias fejlődésün érdekében valahára már nekünk is meg kell kezdeni a jelmezes jég ünnepélyeket. A „Budapesti korcsolyázó egylet“ érdemes elnöke Dr. Busbach Péter országgyűlési képviselő úr a buzgó választmány élén végre elhatározták hogy az első jelmezes jégünnepélyt ez idén tényleg megtartják. Az ünnepély rendezésével Rohonczy Gedeon választmányi tagot bízták meg, ki Stuller László és Szentgyörgyi Imre erélyes segélyével rögtön megalakította a 40-es rendező bizottságot, legnagyobb eredménnyel működtek: Zsedényi, Mauer, Dr. Kresz Géza, Jankovits István, Földváry Tibor, Benke Gyula, Dr. Brüll, Darányi Kálmán, Fleischer Elemér, Gróf Lónyay Menyhért, Gróf Pejacsevits, Pirovits Aladár, Minnich Jenő,

Baró Pongrácz, Dr. Cserny Lajos, Tolnay Ákos, Kunosy Frigyes, Korochnyay Ottó, Nädler Róbert, Dr. Gadányi Lipót, Bezeredy Gyula, Dr. Mihajlovits, Fényes Miklós, Dr. Baintner Tivadar, és Erlich János. A sajtóügyi bizottságba megválasztották e sorok íróját, Dr. Pekár Gyulát és Dr. Küffer Bélát. A rendezőbizottság nagy gyűlése kimondotta, hogy az ünnepély ideje alatt (d. u. 5 esti 9 óráig) a jégpályán kizárólag csak jelmezekben álarcz nélkül lehet megjelenni, és hogy a tisztí uniformis, valamint a sport egyleteknek egyenruhái jelmezeknek nem tekintetnek. A rendezőbizottság gróf Andrassy Géza által adott minta után kanadai jelmezben volt megjelenendő, fehér alapon kék és piros díszítésekkel, rendezői kar szalagilag a fő és székváros színei választatván. A városligeti nagy pályát Sczerbovszky tüzoltó főparancsnok szakavatott véleményére hatalmas villanyos fénnel árasztották el, a staffage a természetadta zuzmarás szigetek mellett még egy hatalmas hóvár- és jégpalotával bővített ki. Az ezernyi nézőközönség számára pedig mesze a jégpályán benyuló tribünök állítottak fel. Semmi költség nem kiméltetett, hogy a főváros legelső jégfarsangja igazán tündéri képet nyujthasson és azt is nyujtott.

Még a természet is kedvezett, mert a gyéren szállingózott hó pelyhek alatt a hévmérő csak 5—6 R. fokot mutatott; és ott voltak a mi charmant mentőink is élükön az örökké ifju Dr. Kresz Géza barátunkkal, kik a mi didergő szépeinknek 5000 csésze théat osztottak szét személyesen és ingyen.

Maga a jelmezes ünnepély a jan. 21-én d. u.

VADÁSZ-KÉP.

tartott fő próba után programszerűleg fényesen sikerült. Déleesti 1/2 6 óraker, két katona zenekar harsonáira és tarack lövésekre Erlich János és Kuncz Pál gigerlik a jégpalota fényes ablakai alá lopózkodtak, hogy a bájos hóféherkét (Schönfeld k. a.) megleshessék, de a 4 jeges medvétől elűzettek; nemsokára megjelent karneval herczeg (Szentgyörgyi Imre) Mátyás király korabeli korhű jelmezben, vállára leomló szőke fürtökkel és utánna Hófehérke elrablására a világ minden tájáról összejött tarka sereg. A jégpalota ostroma óriási bombázás, görögtűz, rakétázás között kezdődött, úgy, hogy az aláhullott fa és érc szilánkoktól az ostromlók százai tényleg el elhullottak, végre kinyíltak a kapuk, a hó bástyák ágyui lefegyvertettek és kürtös heroldok után kijött az az igazán királynői gyönyörű alak, felült az arany és bibortól csillogó szán-trónusra, lábacska elé gyűjtötte a legbájosabb udvarát; a négy jeges medvét befogták és karneval herczeg ünnepi beszédje után megindult az az ezer egy éjszakába illő jelmezes menet kétszer körül a pályán. A főrendező jelző sípjára megkezdődött utána a 32 legjobb korcsolyázó párnak jól betanult prductiója, a 4 osztálynak parancsnokai Zsedényi, Porzsolt, Dr. Pekár és Bikkell a legnagyobb praecisitással vezették a colon formátiókat, moulinékat, és csillagfigurákat. A központi műkorcsolyázban Földváry Tibor és Erlich János excelláltak; igen szép páros spirálokat (dupla hátsót, ellentétes hátsót elváltással, és a „divorcon“-t) mutattak be Porzsolt és dr. Cherny. A nagy waltzerban és mars lépésekben kiténtek: Havas Ágnes, Balogh Amália, Pauler k. a. Jungfer, Lázár Mórné, Fucks Margit, Gerő Margit, Ujhelyi Józsa, Kovacevics nővérek.

Schönfeld Vilma (jégkirályné), Fülep Mariska, Eder nővérek, Minich Ida, Turcsányi Olga, valamennyi tánczosnő, gnomok és apró gigerlik kezéből rózsa csokrokat kaptak. Összehasonlítva a bécsi jubileáris jelmezes jég ünnepélyt a miénkkel, egyet örömmel constatállok, hogy a mi közel 600 jelmezeseink majd mindegyike frissen készített fényes jelmezekben jelent meg, míg a bécsiek nagyobbára a Rothenthurm utczai hires Leitner-féle és egyéb costume raktáraknak már évaken át használt jelmezeit vették fel; és a mi ünnepélyünk minden résztvevője kifogástalan elegans környezetből származott, míg a bécsiekénél már abba az ezeryi tömegben a társadalom selejtesebb elemei is becsempészkedtek. Jövő jég ünnepélyeink sikerét is csak a jól megválasztott társaság fesztelen jókedve és elegantiája fogja biztosítani.

A korcsolyázó notabilitások között Herczeg Odeschalchy Géza, Gróf Esterházy Mihály, Gróf Andrassy tüntek ki szép kanadai jelmezeikkel, ugyanilyen jelmezekben voltak jelen fiatal főuraink közül Gróf Károlyi Lajos, Gróf Lónyay Menyhért, Gróf Pejacsevich Albert, Gróf Apponyi Gyula, és meg Gróf Hunyady. Az ünnepélyt végig nézték Gróf Bethlen András miniszter, Zoltán huszár tábornok, Dr. Busbach Péter országgyűlési képviselő és egyleti elnök családjával együtt, Gróf Andrassy Gyula, Gróf Andrassy Sándor, Gróf Andrassy Aladar ő Excellentiája, és Bartók Lajos költőnk, és Assibey török consul szorgalmas korcsolyázónk. Dicsérettel kell kiemelnem a nagy csarnok buffetjének bérlőjét Sonneckert és a mi jókedvű Tokay Milikénket, kik a kiténő italokat jó kedvel osztogatták közöttünk.

A január 22-én d. u. 3 óraker megtartott korcsolya versenyre (4 futammal) 26-an neveztek.

Versenybíróság: Rohonczy Gedeon elnök. Dr. Szentgyörgyi Imre, Gróf Lónyay Menyhért, Dr. Cherny Lajos, Zsedényi Béla. Térmérő és indító: Ehrlich János. Idő-

mérő: Minich Jenő. Pálya-rendező: Nadler Róbert, Höbert Árzén.

1. Megnyitó verseny: 500 méter (a pályán 1 1/2-szer körül.) Első, második és harmadik beérkezőnek emléktárgy. Zárt verseny. Tóth Jenő 1-ső 1 p. 2³/₈ mp. Egervári István 2-dik, Váli János 3-dik.

2. Ifjusági verseny: 400 méter. Első második és harmadik beérkezőnek emléktárgy. — Zárt verseny; a budapesti korcsolyázó-egylet 17 éven aluli tagjai számára. Lilits Milutin 1-ső 49¹/₈ mp. Kovács György 2-dik.

3. Nagy sikverseny: 1500 méter (a pályán négyszer körül.) Első, második és harmadik beérkezőnek emléktárgy. Standtner Gyula 1-ső, 3 p. 28¹/₈ mp. Tóth Jenő 2-ik. Gyarmatai Nándor M. A. C. t. 3-ik.

4. Verseny hátrafelé: 400 méter. Első, második és harmadiknak emléktárgy. — Zárt verseny. Kanitz Henrik 1-ső 1 p. 37¹/₈ mp. Kún Tibor 2-ik.

A 1500 méteres nagy sikversenynél nagy feltűnést keltett a budai Standtnernek győzelme, de azzal a nickeles üres hosszú friz korcsolyával, igen vékony aczél talppal nem csuda, ha a nehezebb és puhább aczélú többi verseny-korcsolyákat leverte. Tanulság az, hogy a kemény és puha jéghez mért két pár versenykorcsolyát kell mindig kéznél tartani. Ha Gyarmatai (Dáni) Nándor el nem esik, nagyon kétes lett volna Standtnernek győzelme. Kár, hogy a műkorcsolyázás és az akadályversenyek elmaradtak. A fiatalság összetoborzásában és a training okszerű vezetésében Erlich János legjobb jég tánczosunk aratott legigazibb érdemeket.

A korcsolyázás statistikája merészen közelit a tavalyi szép recordhoz, mert máig (jan. 27.) már 55 napig korcsolyázhattunk, állandó katonazene mellett és jókarban tartott jégben. A választmány megengedte, hogy esti 7¹/₂ óráig lehessen kinn maradni, mi az ügyvédi és kereskedelmi világ fiatalságának igen nagy örömet szerzett; bárcsak 8 utánig is futhatnánk. A hőmérő igen sokszor 16—17 R. hideget is mutatott.

Érdekes, ha feljegyzem, mit képes megbirni a jéglemez, mert sok mama félt a jelmezes tömegtől, hogy hátha leszakadnak?

2 hüvelyk vastag jég megtart egy embert,
3¹/₂ " " " " " lovast lovastól,
5 " " " " " tábori ágyút,
10 " " " " " egész hadsereget;
már pedig a városligeti jégpálya lemeze tíz hüvelyknél vastagabb!

Stuller László Berlinből táviratilag tudatta, hogy az ott megtartott nemzetközi műkorcsolya versenyben első lett Gredener Stockholmból, 2-ik Engelmann Eduárd Bécsből, 3-ik Zachariades Bécsből és Földváry Tibor 4-ik. Még nem tudjuk a részleteket, de az furcsa, hogy Zachariades Földváryt ott megelőzte, a kit a tavali bécsi nemzetközi műkorcsolya versenyben Földváry játszva leverhetett. A berlini napi lapok azonban Földváry elegans és nyugodt tartását igen dicsérik.

Porzsolt Gyula.

A „bécsi korcsolya egyesület” versenye és jubileumi jelmez-estéje.

Bécs, 1893. január 8. és 9-én.

E sorok írója — Földváry Tibor és dr. Cherny Lajos legelső műkorcsolyázóinkkal együtt már évek óta állandó vendége a bécsi jégünnepélyeknek, de oly fényes eiscostume-festet, mint az ideig még soha sem élt át. Nappali világosságot árasztottak szét a hatalmas villany golyók, és esti 8 órától éjjelig közel 2 ezer jelmezes hullámozott a mesterséges jégmezőn. Az egyesület 25 éves fennállását jubilálta és így mindenki igyekezett a legszebbet producálni. Dr. Korper egyesületi elnök, a korcsolyázás fejlődését és történetét dolgozta át szellemes jég-jelmez némajátéknak. A pantomímia czíme a jégistenek birodalma volt. Sceneria: egy befagyott tenger, a jégistenek jégpalotájával. Személyek: A jég-isten, jégherceg és „Gracia” jéghercegnő hópolyhek és jég virágok a hercegi pár bájos svitje, jégkoboldok, jégtündérek, a jégvilág barlangi jeges medvéi, elefántjai, Edda Frithjof, Ingeborg jégfejedelmek és az ő festői kíséretük, a Friesek, Németalföldiek, (Rubens korából) Franciák, (Rococo) Slavok, Lappok, Eskimók, Canadaiak, Bécs és Budapest küldöttei (ezek csak mi 3-an voltunk) és Jackson-Haynes szelleme. (A legszeidigabb műkorcsolyázó Zachariades által képviselve.)

Lehetetlen, azt a fényt és pompát leírni, mit a gazdag bécsiek kifejtettek, ők már a jégen az udvari operának leggazdagabb kiállítási darabját is túlszárnyalták. A jégünnepély csak este 1/2 9 órakor kezdődött, addig a kis jégpályán kellet 12—13 R. hidegben dideregünk. Az ünnepi menetben óriás feltűnést képeztek a 6 fehér ló által húzott dísz-szánkák, (egy kétfogatósat el is ragadtak az orosz trapperek, de szerencsésen kellő időben megfékeztek) a legbizarrabb alkattú ősz hajók, skitalpú norvégcsapatok, vad bőrköbe bújtaott ősz emberek. De legbájosabbak voltak a rövid szoknyás jégtündérek 16 bécsi szépség, 16 elsőrangú korcsolyázónak karján; kik Fillinger főrendezőjükkal a legszebb cotilliont táncolták. Blatter, Steinhausen kisasszonynyal mint jéghercegi pár páratlan „pas des deux-t” táncoltak; Zachariades pedig — a hagyományos Jackson costumeben solo productiókkal gyönyörködtetett; — merész ülő pirouette alatt majd elszédült szegény. Éjjelig folytattak aztán azt a kedves jelmezes bolyongást, hogy utánna a fakorcsolyázók fedett salójában hódoljunk ennek és a tánc melegebb sportjainak.

A bécsi korcsolya-versenyeknek éppen olyan idő kedvezett, mint a jelmezes ünnepélynek. Az 1000 méteres Junior-versenyénél 1 p. 56 mp., az 500 méteres sikkversenyénél 1 p. 0.12 mp., az 1500 méteres nemzetközi versenyénél 2 p. 50 mpnyi recordok értek el, különösen az utóbbinál Schilling bajnok recordja remek. (Ez most Berlinben lehúzatott) A műkorcsolyázásban Zachariades legyőzte Sage Károlyt, ki sokkal elegánsabb tartással korcsolyázott. Földváry Tibor a bécsi versenyeken nem vehetett részt, mert az osztrák-német korcsolya-szövetségnek nem akarhatott tagja lenni. Bécsben 7 versenyenél 51 nevezés volt. Érdekes volt a villanyos record jelző gép. Jégük, versenyintézésük kitünő.

P. Gy.

Vitorlás szán a Balatonon.

Olvasóink emlékeznek, hogy évekkal ezelőtt több képből bemutattuk azokat a vitorlás szánokat, melyeket külföldön használnak. Ilyen szánt eddig csak Vermees Lajos készítetett a palicsi tóra. A múlt év végén Csorba Ferencz sportsman fölszólította lapunkat, hogy a keszthelyi csónakázó egyesület számára küldjünk ily szán rajzát, mert ott készíttetni szándékoznak. A kérésnek annak idején eleget tettünk s a múlt héten egy keszthelyi lapban már ezeket olvastuk: Kiss József a keszthelyi csónakázó és korcsolyázó-egyesület buzgó parancsnoka, saját találmányu vitorlás szán készítésén fáradozik. A szán a napokban már teljesen elkészül s ráteszik a Balaton

tükkorsima jegére, hogy kedvező széllel a jégsporthivei próbaszánkázást tehessenek a Balaton egész hosszában és szélességében.

A győri korcsolya-egyesület jelmezes jégünnepélyre készül. Január hóban több napi megszakítás volt a korcsolyázásban.

A csepregi korcsolya-egyesület febr. 13-án Czifrák József vendéglőjében zártkörű táncvizigalmat rendez.

A esáktornyai korcsolyázó-egyesület február 1-én, a „Hattyú” szálló nagytermében tartja zártkörű táncestélyét.

A nagybányai korcsolya-egyesület a saison alatt többször használta a bányász-zenekart s ez is élenkitette a jégpályát.

A tordai korcsolyázó-egyesület dr. Damokos Andor elnöklete alatt tartott választmányi ülésén az esteli korcsolyázásnak dívatba hozását határozta el.

A pápai korcsolyabál fényesen sikerült. Dícsérettel kell megemlékeznünk a rendezőségről s elsősorban elnökeiről báró Bothmer Béla és Körmendy Béla urakról, kiknek tapintatos eljárása és előzékenysége biztosította a bál sikerét s ezzel együtt a megjelentek jó visszaemlékezését.

CSÓNAKÁZÁS.

A keszthelyi csónakázó és korcsolyázó egyesület közgyűléséről elkésve kaptunk tudósítást, mert az még decemberben tartott dr. Csánády Gusztáv elnöklete alatt, ki elnöki jelentésében híven elősorolta az egyesületi eseményeit. Most, hogy a csónakázó egyesület egybe-forrott a korcsolyázó egyesülettel, a számadások a tavaszi közgyűlés elé fognak terjeszteni. Az igazgató választmány javaslatára elhatározták, hogy a szandolinok számát 4—6-tal fogják szaporítani; a tanuló ifjuságnak alkalom fog nyújtani, hogy a korcsolyázást biztos pályán üzhesse; nyáron, a fürdő idény alatt, a vendégek részére idény-jegyeket adnak ki, hogy azok az egyesület csónakjait használhassák.

TORNA

A tornatanítás iskoláinkban.

Fiuméből — hol sok lelkes tanerő működik a magyar-olasz műveltség terjesztésén — írják lapunknak:

A fiúmei áll. el. és felsőbb leányiskolában helyszüke miatt jelenleg rendszeres tornatanítás nincsen. Az elemi tanítónők heti 1—1 órán osztályaikban vezetik a tornagyakorlatokat. A felsőbb osztályokban heti 2—2 órán 2 csoportra osztva hosszabb sétákat tesznek a növendékek és alkalmas időben játszanak a szabadban, a fiúmei népkertben, vagy a kormányzó palota telkén.

M. é. november hó 15-étől f. é. február 15-éig heti 2—2 órán 3 csoportban folyik a táncitanítás, melyben 56 növendék vesz részt.

Gross Leopoldin
helyettes igazgató.

A brassói evang. gimnáziumnak mult évi értesítőjéből a tornatanításra vonatkozólag csak azt tudtuk kivenüi, hogy a tornát Greiszing Henrik tanítja. A német nyelvű értesítőből főlemlitendő azonban Korodi Lajos igazgatónak igen érdekes és tartalmas értekezése az egységes középiskoláról.

A temesvári áll. felsőbb leányiskola értesítőjét Mársits Rozina ideigl. igazgató valóban mintaszerűen szerkesztette. Ki lehet venni belőle, hogy a tornatanítás elég gondnal folyt, bár tornára képesített tanerő nincs az intézetben s azt Indali Ilona k. a. vá lalta magára. A testi nevelés különösen a bennlakó növendékeknél az internatusban volt dicséretes, s tanároknak és szülőknek figyelmébe ajánljuk ez internatus, melynek testi neveléséről az értesítő ezeket mondja:

„Nagy figyelemmel kísérjük a gyermekek testi fejlődését és gondot fordítunk a testi nevelésre és tisztaságra. A növendékek az egészségnek megfelelő élelmezésben részesülnek naponkénti ötszöri étkezéssel, 2—3 hetenként az intézetben levő fürdőhelyiségben fürödnek.

Szabad idejük egy részét sétára fordítják a növendékek, felkeresik ilyenkor a város körül levő szabad térségeket, kellemes és hasznos játékokkal töltik az időt.

Ügyelünk a gyermek játzsása, mozgása és ülése közben a rendes testtartásra s ildomos járásra. E célból évközben hat heti tánczfolyamot is rendeztünk növendékeink részére, melyet egy igazgató felügyelete mellett egy ügyes és képzett táncmester vezetett. A téli hónapokban az intézet udvarát jégpályává alakítottuk át. Így gyakoroltak a növendékek a koresolyázást. A kezdő koresolyázó növendékek tanítását Müller Károly gymnasiumi tornatanár, volt szives elvállalni. Koresolyázás közben a felügyeletet az igazgató és a felügyelő nevelő vitték.

Napi életrendünk úgy van felosztva, hogy munka és pihenés alkalmasan váltsák fel egymást. Jut idő a gyermekek korát megillető mindenféle játékra, különösen a vasárnapok délutánjain, melyek egészen sétának és társas játékoknak szentelvék.

A veszprémi piarista főgymnasium értesítőjét Takács József nagy gondnal szerkesztette, a mely kiterjedt még arra is, hogy megtudjuk, hányan kaptak jeles és jó osztályzatot a növendékek közül: 356 diák között ugyanis a tornában 141 „jeles“ és 145 „jó“ volt. A tornát Szeiberling Mátyás tanítja s kirándulásokra is viszi a gyerekeket. A mult évben 80 frtot költött az intézet vas súlyokra és botokra.

(E közléseket folytadjuk.)

A tornatanárok helyzete.

Az elemi iskolák tornatanítóinál nincs miről beszélünk, mert itt minden tanítónak többé-kevésbé képzett tornatanítónak kell lennie és az adott tornaoktatásért ritkán díjaztatik külön. — Más azonban a tanítóképezdei polgári és középiskolai tornatanárok helyzete. Itt a tornatanár éppen ritkán van képesítve az iskola fokának

kolai tanító, legtöbb esetben még ez sem. Fizetése ma is olyan, milyet egy kiszolgált altiszt szokott kapni, ha polgári alkalmazást nyer.

Ne beszéljünk most arról, hogy mennyi mulasztást követett el az állam és az iskolákat fentartó sok testület a multban, hanem lássuk mit tehetnek a jelenben és mit kívánhatunk jogosan mi.

Először azonban határozottan ki kell jelentenünk, hogy a most alkalmazásban levő és azután kinevezendő tanárok ügyét külön kell választani.

A most alkalmazásban levő tornatanárok nagyrésze ugyanis kisebb fokú képesítésénél fogva nem remélheti, hogy a középiskolai más tanárok fizetését elnyerhesse. Mig az ezután kinevezendők, ha a tornát mint fő vagy melléktárgyat tanítják a rendes tárgyak mellett, kívánhat-

CSOPORTKÉP A VÁROSI

1. Gróf Scher Thoss. — 2. Zsedényi Béla. — 3. Dr. Kerényi János. — 4. Markó Irén. — 5. Markó Gizi. — 6. Schönfeld 12. Pachmayer O.tó. — 13. Dr. Poor Ferencz. — 14. Lacroix Ella.

megfelelően más tárgyból is, és rendszeren csak elemi is-ják ugyanazon fizetést. — A jövőt illetőleg tehát úgy állna a dolog, hogy minden tornatanár tanítana más rendes tantárgyat is, és így nemlennének külön tornatanárok. Így a fizetés is egyenlő volna a többi tornatanárokéval. — Csak az lenne a baj, ha a torna-órákat mint órátöbbletet osztanák ki az erre vállalkozó tanárok közt és így is díjaznák.

Azt hiszem, felesleges bizonyítani, hogy a tornatanításnak nem fog ártani, ha középiskolai s tanítóképezdei

tanárok tanítják a tornát; még pedig iskolánként többen, a felvételi rendszer szerint.

A tornaórák és a tudomány-órák közt ma díjazásban is nagy különbség van, ez is elenyészőnek, mert a különbség is nem annyira a végzett munka, mint a képesítés kevéssége miatt jött létre. Ezen remények és ohajok azonban csak úgy teljesülhetnek, ha a tornatanár képezés az egyetem vagy a középiskolai tanárképző mellé szerveztetik és tornatanár csak az lehet, ki különben is megfelel a tanári követelményeknek és rendes tárgyakból is nyer oklevelet.

A most alkalmazásban levő tornatanárok fizetését a fent vázolt módon rendezni nem lehet; egyenlő óraszám mellett a rendes tanárokéval egyenlő fizetésre nem számíthatnak. — De ennél sokkal kevesebb javítással is

tornateremben tölti, aggódva a gyermekeket érhető bal esettől, fentartva a rakoncátlan játék közt is szükséges fegyelmet. A tornatanári pályára a legerősebb ifjak mennek; s nézzék meg idősebb tornatanáraink legtöbbször mit tesz az őket a szolgálai fizetéssel díjazott munka!

Az állami tanárok fizetés — rendezésénél — különösen polgári iskoláknál működőknél szomorú kilátásunk lehet; ugyanis 500 frttal akarják díjazni a zene, torna és rajz tanítóit. — Azt hisszük azonban, hogy ezt csak az első 3 évre kapják az ujonnan kinevezettek, de így is keveseljük az összeget, mert ezzel szemben még több órát is adnak a tornatanárnak. — Pedig vagy a fizetés vagy a kötelező óraszám legyen egyenlő a más tárgyat tanító tanárokéval. Vagy nem a legnagyobb igazságtalanság, hogy 500 frt. fizetés mellett 20—22 órát adjon a tornatanár és még ráadásul tartson előtornász-órákat és vezesse hetenként 2-szer kirándulásra a tanulókat?

A testnevelés reformja, mindenki beláthatja, a tornatanárok lelkes munkája útján valósítható csak meg, s hogy ezeknek kedvök legyen a munkához, legalább a legszerényebb megélhetésre elégséges fizetést kapják meg.

Egy másik tornatanár.

TI JEGÜNNEPÉLYRŐL.

— 7. Markó Margit. — 8. Markó Béla. — 9. Ifj. Szentgyörgyi Imre. — 10. Dr. Breitner Tivadár. — 11. Tóth Mimi. — 12. Szohner Lajos. — 16. Dr. Szohner Lajosné. — 17. Szanter Gyula.

megelégedni — Ohajtásunk a következő volna: egészítsék ki minden most alkalmazásban levő tornatanár fizetése személyes pótlék útján 1000 frtra; adassék meg a rendes tanárokéval egyenlő lakáspénz, hasonlóképpen az ötödéves pótlék; az óraszám állapítsák meg 20-ban, minden további óra évi 50 frttal díjaztassék.

Nem gondolom, hogy akadna a dolgokhoz értő egy ember is, ki e kívánságokat túlzottaknak mondhatná. — A tornatanár életének nagy részét a legizgatottabb hangulatban testi és szellemi munkában a mindenkor poros

szerkesztőségünkénél. Ennélfogva egyik szerkesztőnk fölkereste Berzeviczy Albert államtitkárt, ki kijelentette, hogy mihielyt a minisztérium sürgős teendői megengedik, összehívja a végrehajtó bizottságnak multkor elhalasztott ülését s ennek kritikája után szétküldi az iskoláknak a versenyszabályzatot, mely állandó zsinór mértékül fog szolgálni úgy az intézeti, mint a kerületi és az országos tornaversenyekre. A szabályzat egy példánya kezeink között van, de a hivatalos fölhatalmazás előtt nem tartjuk illendőnek közölni.

A tornázó ifjak köre február 21-én a vidagó kis termében saját alapja javára zártkörű táncmulatságot rendez. A rendező bizottság a következő: Réty Menotti elnök, Honig Imre alelnök, Sz.

A tornatanárok fizetésének szabályozása, melyről fenti cikkünk is szól, a héten közbeszéd tárgyat képezte, miután a tornatanárok egyletének küldöttségét Zsingor Mihály a miniszterhez vezette s a képviselőház közoktatási bizottságában is szóba hozták a kérdést. A mit már ez ügyben eddig jelentettünk, ahhoz még csak azt tesszük hozzá, — s ezzel oly titkot árulunk el, melyet a politikai lapok még nem tudtak kiszimatolni, — hogy a nagy tanári viharokat fölkelő törvényjavaslatot a fizetés javításról — a tanárokról szóló részében is — a pénzügy-minisztérium csinálta, tehát annak hibáért a tanár urak ne hibáztassák se Csákyt, se Berzeviczyt, se Klamarikt, se Szathmáryt a kultusz-minisztérium-ban. A pénzügyminisztérium-ban pedig úgy látszik egyszerűen az állami budget füzetei s ennek tételei után csinálták a fizetésemelési javaslatot; mivel pedig a közoktatási minisztérium budget-füzeteiben csak itt-ott van egy-egy tornatanári állás fölemítve, így történt, hogy az állami tisztviselők fizetésszabályozásáról szóló törvényjavaslatból a tornatanárokat teljesen kifelejtették. Minnek utána pedig eddig a magyar tornatanárok sorsa fölött az ur istenen kívül csak a „Herkules“ örködött, így történt, hogy maguk a tornatanár urak is csak most mozognak saját érdekükben, reméljük azonban, hogy egészen még nem késtek el.

Az ideai tornaversenyek versenyszabályzatát több iskola sürgette

Fodor Miklós pénztárnok, Jusztusz Sándor jegyző, Brukner Henrik ellenőr, Böhm Mátyás, Duschek Vilmos, Eggenberger Alajos, Eibenschütz Aladár, Sz. Fodor Sándor, Frankfurter Lajos, Friedmann Dezső, Gorka János, Gorka Gyula, Cz. Horváth Ottó, Justus Gyula, Jonás János, Kornfeld Adolf, Löwinger Mór, Scheer Izidor, Tedesco Armin, Ungar Károly, Weisz Benő, Weisz Márk.

A **budapesti torna-klub** tagjai köréből, Hadik Barkóczy Endre gróf elnöke mellett 50 tagú bizottság alakult, mely elhatározta, hogy a klub külön alapja javára márczius hó 4-én tánczestélyt rendez.

Kinevezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Maurer Jánost, a „Nemzeti Tornaegylet” művezetőjét, az országos tornaverseny végrehajtó bizottságának tagjává, pótlólag az elhunyt Bokelberg helyére kinevezte.

A **soproni torna- és tűzoltó-egylet tornászai** febr. 11-én a tornacsarnokban zártkörű tánczvizalmat rendeznek.

Játékterek ügye A békésmegyei általános tanítóegyesület a múlt évben fölhihvta a megyei községeket, hogy az iskolás növendékek számára játéktereket rendezzenek. A felhívásra a megye több községe azonnal felajánlott 3—4 holdas területeket s egy pár község terveket is kért a tanító egyesülettől. A játéktér tervek a francia játékterek mintájára lesznek készítve s annak idejében mi is ismeretni fogjuk. Egyelőre fölhivjuk a társtanítóegyletek figyelmét, hogy a játékterek ügyét szintén tegyék magukévá s a községeket keressek meg.

A **szombathelyi tornaegylet** január 14-ikén igen sikerült bált rendezett a Sabaria szállóban.

LOVAGLÁS.

Tanulók lovaglása.

A „Ferencz-József Internatus” növendékei január 21-én esti 5—7 óra között vizsgálati lovagló ünnepélyt rendeztek. A lovarda teljes fényben fogadta a meghívott elegans néző közönséget. Katona zenére, Fischer Gyula lovaglómester (volt huszár tisz) a kezdőkkel lovagolt be a porondra; gróf Draskovics, gróf Bély Kálmán, gróf Vay, Szentiványi, Kenderessy, Berzeviczy, Vuk Lajos és Braun egyenként igen szép lovaglásról tettek tanúságot úgy a lovaglás, lövezetés, mint a voltige-ban. A hét éves erdélyi herélt „Erény” hosszú kötélén békés türelemmel állta a voltige legfárasztóbb gyakorlatait. A kis lovas csapat a lovat általában és galopjában — kápa fogás mellett — minden hiba és esés nélkül ugrálta; nagy hatást tettek a nyeregbe terdeléssel történt ugrásaikkal.

A 3-ik semesterben tanult haladók: gróf Bély György, gróf Pallavicini, Csáky, báró Bánffy, báró Perényi, Szmracsányi, Halász Zsiga, Ábrányi, Czernkovich, Tarányi, Kovács, Prónay és Gaszner az egyenkénti és osztályban való lovaglásban, vágatásban, a complicált fordulatokban és az ugratásokban mindannyian excelláltak; és nagyon meglátszott rajtuk a 3 évi szorgalmas tanítás hatása; egyikük sem dobatott előre a nyeregbe, igen nyugodt és elegáns tartással vezették lovaikat, a gyep-lő-érzés legnehezebb tudományának már küszöbén állanak.

A voltigeban nagy hatást értek el, midőn az „Erény” háttára vágatában hárman is egymás mellé ugrottak. Legszebb tartása és könnyedségével gróf Bély György, egy 15 éves alacsony termetű tanuló tűnt ki legjobban, kitünő lovasnak ígérkezően.

Fischer Gyula délelég lovagló mesterük a mezőhegyesi nagy pej kanczán „Sebesen” lovagolt, az elite kis csapat pedig: Kedves, Ittas, Panni, Dani, Friczi, Edit, Anna, Pajtás, Lámpás, Czicza, Babos, Ráró 15—16 markos lovakon, Krampusz, Morgó, Piczi és Piff kitünően betanított ponnykon lovagoltak. Az Internatus kormányzója dr. Erdői és Rác huszár kapitány a Ludovica akadémia lovagló tanára, a vallás ügyi ministerium és a fő- és székváros kiküldött szakférfiaival együtt őszintén gratuláltak Fischer Gyulának az elért fényes sikerhez, mely gratulációhoz mi is szívesen csatlakozunk.

Campagne-lovaglás.

Időszerűnek tartom a fentebbi közleménnyel együtt néhány szót szólani a Carrousel és Campagne-lovaglásról, mely elnevezések alatt értjük mindazon lovas evolúciókat, melyeket akár egyesek, akár társaságok, akár csukott, akár nyitott

lovardákban, vagy „en plein air” végeznek; a tulajdonképeni carrousel társas lovaglás először Németországban kezdődött és vert gyökeret, mert Anglia lovasai az ilyen pedánsan vezetett egyöntetű gyakorlatok végzésére a lovaglásban hajlandóknak nem mutatkoztak; ők a lovaglásnak par force gyakorlatait szerették és szeretik, a lovat az akadály versenyeknél a végtelékig kihasználván. Igen természetes hogy ily körülmények között a társas lovaglásnál a lovaglás aesthetikájára és a gyakorlatok egyöntetűsége és festőiességére majd semmit sem adnak. Nálunk a németiskola befolyása győzött, mutatják huszárjaink páratlan szép lovaglásai; a Jockeyok és circus műlovasai az angol lovaglás ferdeségének hódolnak. A két iskola között óriási különbségek vannak; míg a német lovaglásnál az összenevelt lovaknál minden lépés kiszámított szép tartásra vezet, addig az angol lovaglásnál a „Go as you pleas” elvénél fogva a lovat sokszor szabadakarataira hagyják; ló és lovas a lépésben pihennek és tagjait lomhán vezetetik; a német lovaglás lépésénél azonban a fáradtságos de szép tartás domborodik ki.

Csak fájdalommal constatáljuk, hogy nálunk a lovaglás nemes sportja sehogy sem tud nagyobb tért hódítani, minek egyik legfőbb oka hogy fő és székvárosunk a lovagló utak szervezésére semmi sulyt sem fektetett. A „Nemzeti Lovarda” különösen, mióta annak alelnökül Gróf Hadik Barkóczy Endre úr választott meg, minden újítást és könnyebbitést elkövet, de tán a rendkívüli tél miatt nagyobb caroussel társaság mindaddig nem alakult. Reméihető azonban, hogy a főúri női corroussel, a farsang folyama alatt még is létre jön. Mecséry kapitány lovagló mester vezetése alatt Haggemacher, Dr. Piufits, Dr. Magyar László, Benke Gyula, Püspöky Emil, Kisbaari Kiss Ferencz, Jókay és több régi jeles lovas hasonlóan meg fogják alakítani saját corrouseljüket.

Porzsoolt Gyula.

ATHLETIKA.

Gróf Hadik Sándor muzeum utcai salonjában a legmodernebb súlyemelő szerek és gépek állanak bizalmas barátjainak rendelkezésére; legszebb a Merwin-Hulsert new-yorki, falba erősített kötél-gépezet, melylyel a láb és karizmokat a svéd-tornász alapelvein minden irányban ki lehet képezni. Ezüstös súlyok, vasrudak, töltethető vaskörték, fa és aczél buzogányok; a legnehezebben összenyomható kézi és láb erőművek, félig összenyomott lópatkók, vékonyabb vaspálcák, német szétrepszethető aczélánczok vannak napirenden és legujabban egy 105 kilós búzászsák, mivel az angol athléták sehogysem tudnak boldogulni; persze nekünk a parexcellence földmívelő állam athlétáinak könnyebben ment azt vállunkra emelni. Sándor gróf úr a főváros legerősebb amateur athlétája, legközelebb a sport egyletek ismert legizmosabb emelőit fogja magához barátságos mérközésre meghívni, hogy valahára jó magyar recordokat mutassunk fel. Réthy Menotti, Schwarzmayr Lajos, a Budapesti tornaclubból, Murakózy, Pórteleky, a Magyar atletikai clubból, Goldreich, Fischl a Magyar Testgyakorlók köréből, Zsinger Árpád, Bély Mihály a budai torna egyletből bizonyára a legszebb recordokat fogják elérni.

Az **Athléta bál** bizottságának tagjai A n d r á s s y Géza gróf elnökük vezetése alatt élénk tevékenységet fejtenek ki a bál fényes sikerének érdekében. A bizottság lelkes tetszéssel üdvözölte Gerenday György alelnök bejelentését, hogy gróf Wenckheim Frigyesné szül. Wenckheim Krisztina grótnő elvállalta a háziasszonyi tisztet.

Vivok bálja volt Győrött f. hó 21-én igen szép sikerrel. A rendezőség élén Zechmeister Károly állott s mellette voltak: Angyal Armand dr. alelnök, Mihálkovich Tivadar alelnök, Buziássy Károly pénztáros, Szabó Pista háznagy, Mayer Lajos dr. ellőnök, Szavay Gyula, Kautz Gyula dr. Bruck Lajos jegyzők, Deáky Zsigmond dr. Galamb Zoltán, Huber Dani, Huszár Béla, Kohn Ignác, Legény Béla dr., Németh Károly dr., Odor Jenő, Prettenhoffer Ödön, Sipos László, Schwertner Ferencz, Szabó Ferencz, Tóth Sándor, Tury Sándor dr., Veöreösi Boldizsár, Vlaszaty Ferencz, Weisz Samu dr., Zsindely Ferencz.

Feloszóló atletikai club. A kapuvári atletikai club választmányja, melynek elnöke dr. Rátz Ottó volt, egyhangulag kimondott, hogy a jan. 31-én tartandó közgyűlés előtt az egylet feloszlatását

fogja javasolni, mert az egyletnek van ugyan elég tagja, vagyona is van jelenleg is 192 forint; de czéljának nem felel meg, a sportot nem műveli, a torna- és vivóórákra 1—2 tag járt el. Az egylet vagyonából a „Lapdázás könyvé”-t a polgári iskola ifjúsági könyvtára kapja. Ugy látszik, ez az egy könyv képezte a club egész sport-könyvtárát.

X. Sigmund József ízetlet (Budapest városház-utca 2—4) a sportvilág figyelmébe ajánljuk. Az összes sportnemekhez szükséges ruházati cikkek u. m. verseny és training ingek, nadrágok, saphák és cipők legnagyobb raktára. Az iskolai tornázás összes ruházati kellékei. Flannel ingek Lawn tennis cipők, Különlegesség: Prince of Wallés férfi-övek.

VADÁSZAT.

Vadászatok Jász-Nagykun-Szolnokmegyében. Szolnokról írják: Gróf Nemes János Tomaj pusztai birtokán f. hó 4. és 5-ik napjain tartott stráf vadászatot melyen részt vettek: Almássy Géza főispán, Révay Simon báró, Szapary György gróf, Kövér János, Harkányi Andor, Plossek Ferencz pénzügyigazgató, Horthy Zoltán, Polgár József, Návay Kálmán, Losonczy Gyula, Böck Bertalan, Alexandee László, Dósa ügyvéd és Molnár urodalomí felügyelő: Gróf Nemes János mint szíves házi gazda valódi magyar vendégszeretettel látta el kedves vendégeit. — Folyó hó 12-én gróf Szapary György tartott vadászatot Taskonyban.

Főuri vadászat. Kapuvárról írják: E hó 11-én és 12-ikén gróf Széchényi Péter huszárhadnagy, a berlini volt nagykövet fia, vadászatot rendezett atyjának rumi vadászterületén, melyen mind a két nap részt vett a Sombathelyen állomásozó Salvator Albert főherczeg ő fensége, ifju herczeg Eszterházy Miklós és még néhány főúr. A villásreggelit vadászat közben költötték el, de a délutáni theára mindkét napon Bejczy Sándor nagybirtokos vendégei voltak, kinek magas műveltségű neje, Borsody Fannika, a legszeretettelőbb előzékenységgel fogadta magas vendégeit.

X. Klósz György fényképészeti műintézet Budapest IV. halvani utca 18. sz. 1-ső emeleten. Telefon állomás. Elvállal mindennemű fényképi felvételeket, többszörösítéseket gépekről, ipar- mű- és tantárgyakról, s. a. t. Photographia, cinkographia, fénynyomat, autographia, fénymásolat.

VELOCIPÉDEZÉS.

A Hunnia magyar bicyele club febr. 8-án, a terevárosi casinó (VI—VII ker. kör) termeiben zártkörű Hunnia bált rendez. A rendező bizottság a következő: Dr. Hudomel József elnök. Schmidtó Ferencz m. k. hnvéd főhadnagy, alelnök. Urbanek Lajos, alelnök. Jelfy Gyula, titkár. Watterich Ödön, penztárnok. Spiegel Károly, elnök. Bayer József, Berger Eani, Collaud Ferencz, Fleischmann Márton, Friedmann Ede, ifj. Fritsch Ferencz, Gmelin Ottó, Haimbach Gyula, Herbster Károly, Jochmann Árpád, Dr. Kelényi Imre, Kósa Gyula, Kreutle Ferencz, Kreutle István, Minye József, Müller Danó, Müller Jenő, Németh Viktor, Oberrecht Ferencz, Olbricht Miksa, Pusch Henrik, Pusch Konrád, Rein Sándor, Richter Oszkár, Reich Izsó, Steiner Ferencz, Tergovesics Jenő, Tettau Gyula, Weisz Lajos, Wujits Száva, Zsigmond László, bizottsági tagok.

TURISTA SPORT.

„A fotografálás a turistaság szolgálatában“ czim-mel az egyetem ásványtani intézetében Ekkert Antal fővárosi tanár előadást tartott. Ismertette a tájkép-fotografálás hasznos és kellemes oldalait, hangsúlyozta, hogy mennyire kívánatos az amateur-fotografusok — ha lehet, a turista-egyesület kebelében való — egyesítése, hogy egységes tervvel és kellő munkafelosztással megfelelhessenek annak a nagy feladatnak, melyet a közeledő milleniumi kiállítás rájuk ró. Majd a tárgyra térvén, ismertette nyári körutját, ötven darab falra vetített képpel illusztrálva szavait.

Turista-bálok. A budapesti turistabál febr. 18-án lesz. — A kőszegi turistabál főként Kőszegi József buzgólkodása folytán fényesen sikerűt. Alkalmi lapot is adtak ki.

TÜZOLTÓ-SPORT.

Tüzoltó mizériák. Jászberényből írja lapunknak egy barátja: Jászberényben tüzoltó-egyesület nincs s jelenben az úgynevezett rendőr-tüzoltók látják el — ahogy úgy — a szolgálatot. Évek óta küzd a városi tüzfelügyelő Bathó Endre az ellenáramlattal, de ennek daczára nem volt képes tüzoltóságot létesíteni a 24.000 lakost számláló Jászberényben. Még ma is csak annyira haladtak, hogy — támaszkodva a belügyminiszterium által kibocsájtott tüzrendészeti kormányrendeletre — elkészítette a város tüzrendészeti szabályrendeletét, amelynek közelben várható elfogadása és illetőleg jóváhagyása esetén — a város kellő számú fizetett tüzoltósággal fog rendelkezni, addig azonban — őseink moadása szerint — úgy van jól, ahogy van. Nevezetesen Bathó kinevezetett városi tüzfelügyelőnek, s rendelkezésére adott a város 30 drb vén — tehetetlen baktert, azzal az utasítással, hogy azok mindenikéből 30 nap alatt (!) jó tüzoltót csináljon, de úgy ám, hogy azért a tüzoltói foglalkozás czéljából azok egyike sem vonassék el tulajdonképeni (bakteri) foglalkozásától (!) Igen természetesen ezekből a párákból a pokol ördöge sem volna képes egy kis tüzoltói ügyességet kiesikarni, még akkor sem, ha folyton azt gyakorolná velük. Reméljük azonban, hogy a közel jövőben tüzoltóügyünk rendezve lesz.

A kapuvár-garhai önkéntes tüzoltó-egylet szereinek gyarapítása czéljából a kapuvári casinó-egylet nagytermében febr. 14-én zártkörű álarczos bált rendez.

Székesfehérvárról írják: Kis-Keszi község tüzoltósága vasárnap tartotta nyilvános vizsga-gyakorlatát Vida Pál tüzoltó-szövetségi titkár jelenlétében. Bakony-Sárkány község tüzoltó-egylete belépett a fehérszegi tüzoltó szövetség kebelébe.

A győri önk. tüzoltó-egylet penztárnoka Günther sikkasztott s öngyilkos lett.

A szegvárdi önkéntes tornász-tüzoltó egylet az 1893-ik évi tisztújító közgyűlését jan. 8-ára hirdette.

Ovácezió. A jánosvári tüzoltó-egylet soha lankadást nem ismerő főparancsnokának, Kósa Gusztávnak, fátylász zenét rendezett. A főparancsnok lakása előtt Mészáros István segédtsízt tolmácsolta az egyletnek érzelmeit.

A nagybányai tüzoltó-egylet febr. 1-én jelmezes bált rendez.

A székesfehérvári tüzoltó-egylet Felmayer István elnökelete alatt közgyűlést tartott, melyen az elnököket, választmányt és tisztikart újból megválasztották.

A körmenai önk. tüzoltó-egylet zenekara az új év alkalmából szerepelt először a nyilvánosság előtt, zenével köszöntvén meg az egylet pártfogóit.

A szombathelyi önk. tüzoltó-egylet működő testülete jan. 28-án táncestélyt rendezett.

A SPORTVILÁGBÓL

A jégünnepélyen.

A jelmez jégünnepély igen látogatott volt. Hja, nálunk is sok már a jelmezes ember.

Az egész ünnepélyt hűlőnben a közönség igen hidegen fogadta.

A hölgyeknek, de az uraknak is egész este volt elég alkalmuk pirulni a tribünökön a — nagy hidegtől.

— Könnyű neked!

(Tribün-építő) Már miért könnyű?

— Mert te még a jég hátán is megélsz?

Égészséges mozgás.

A tornatanítóink is mozognak. Most az egyszer azonban nem testgyakorlatból, hanem a fizetésük felemelése érdekében.

Sportkedvelők figyelmébe!

Kirchknopf és Ádám czég,

Budapest, IV. ker., Ferencziek-tere 9. szám,

állandóan dús raktárt tart: Lawn-tennis ingekből (turista-ing) Torna-ing, csikos és egyszínű, valamint kurta és hosszú ujjakkal. Férfi-övek, Utazó-sapkák. Izzadásgelleni-ingek és nadrágok. Főraktár: „Jaeger“ tanár gyapju-ruházati cikkek, nemkülönben „Kneipp“ plébános úr által előírt egészségi-teherneműekből is. — Ez utóbbit mindenkinek ajánlani nem mulaszthatjuk el, főleg akkor, ha idegességétől megmenekülni akar. Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Tiszta vér az egészség!

Titkos betegségek, sömör, kiütések, halványság, általános lankadság, gyöngeség eltűnnek, egészséges vér mellett. Biztosítjuk a gyökeres eredményt, a mi módszerünk használata mellett.

Tudakozódásoknál válaszbélyegek melléklendők.

Office „Sanitas“ Paris

30 Fauborg Montmartre.

Porzsolt Ernő

Építési irodája

elvállal mindennemű építkezéseket, tervek készítését és kivitelét: palotákat, bérházakat, nyaralókat, tornacsarnokokat, csónakdákat, versenypályákat stb.

Budapest, V. Kálmán-u. 15/b.

Aranyérmek, diszkereszt és diszoklevél.

A gróf Esterházy Géza-féle COGNAC

orvosi tekintélyek által ajánlva, felette kellemesen és jól ízlik, minőség tekintetében bármelyik francia gyártmánnyal versenyezhet, — ára pedig sokkal olcsóbb.

KÜLÖNLEGESÉG.

COGNAC

mindenütt kapható.

A mi cognacunk tiszta borból van finomítva, minden idegen anyag hozzájárulása nélkül, miért is járványos betegségeknek kitűnő eredménnyel használtatik.

központi iroda:

Budapest, külső váci-ut 23.

A gr. Esterházy-féle cognac-gyár igazgatósága

ANGYALFÖLD.

Lipsee, Bordeaux, Nizza, Páris és Berlin.

FÖLDES Y L.

puskaműves Budapest, Muzeum-körut 9 szám.

ajánlja jó hírnevű

fegyvereit

kezesség mellett, továbbá mindennemű revolve-
reket és teljes vadászfelszereléseket.
Árjegyzékek kivanatra ingyen küldetnek, javítások leg-
olcsóbban számítatnak.

KARLSBADI
cipő-külön-
legességek.

Kajári
Dezső

Budapest, Dorottya-utoza 8. szám a.

Ajánlja legdusabb választékban:

férfi-, női- és gyermek-cipő-árut
a téli idényre

a legolcsóbb árak mellett. — Különös figyelemmel
korcsolya-, velocipedező-, turista és hegymászó
tornaczipőket, vadász csizmákat

mindennemű bőr- és vászonzól urak, hölgyek és gyermekek részére
ugymint: tisztí cipők, galoschnik vagy gumi cipők,
ugy szinte vízmentes cipőket és kényes lábra kü-
lönlegességeket nagy választékban raktáron tart.

Vidéki megrendelések mérték vagy minta-cipő szerint leggyorsab-
ban eszközöltetnek.

Alapítottat

1860. évben

Ő Felsege a király legma- Minden verseny alkalmá-
gasabb személyes elisme- val legelső érmekek ki-
rése! tüntetett!

Cs. és kir. szabad. Chemiatechnikai labororium, hectograf, gummiáru és
KAUTSCHUK BÉLYEGZŐ-GYÁR

erömütáni és véső műintézet mindennemű irodai szükségletek gyára

vegyész **TINTNER J. E.** mérnök

A felséges kir. család több tagjának, ugyszinte a legmagasabb bel- és
külhoni hatóságok, előjáróságok, intézetek stb. szállítója.

Budapest, Kigyótér 2. szám. — Bécs, V. Krongasse 6,
saját házában.

Előfizetési díj:

Negyedévre ..... 1 frt
Félévre ..... 2 frt
Égész évre..... 4 frt

Egyes szám 20 kr.

Megjelen havonként
kétszer.

HERKULES

SZERKESZTIK:

PORZSOLT JENŐ.

PORZSOLT KÁLMÁN.

Szerkesztőség
és
kiadóhivatal

Budapest, József-körut
5. szám.

Kéziratokat vissza nem
küldünk.

Az „Achilles” Sport-Egylet, az „Aradi Korcs-Egylet, „Magy. Testgyakorlók köre” a „Beregszászi Korcsolyázó-Egylet,“ a „Bpesti, hegyvidéki turista-Egylet,“ a „Budapesti Korcsolyázó-Egylet,“ a „Budapesti Torna-Egylet” a „Debreczeni Korcsolyázó-Egylet,“ a „Debreczeni-Torna-Egylet,“ az „Egyetemi Athletikai Club,“ „Első Magyar Vivő-Egylet,“ az „Érsekújvári Vivő- és Torna-Egyesület,“ a „Fertői Csónakázó-Társaság,“ a „Győri Csónakázó-Egyesület,“ a „Kassai Korcsolyázó-Egylet,“ a „Kolozsvári Athletikai Club,“ a „Kolozsvári „Korcsolyázó-Egylet,“ a „Főv. Vivő-Club,“ a „Körömdi Athletikai Club,“ a „Kunszentmártoni Csónakázó-Korcsolyázó-Egylet,“ a „Magyar-Ovári Torna- és Vivő-Egylet,“ a „Marosvásárhelyi kerékpár-Egylet,“ a „Makói Torna-Egylet,“ a „Maros-Vásárhelyi Korcsolyázó-Egylet,“ a „Lévai Torna- és Vivő-Egylet,“ a „Lőcsei Korcsolyázó-Egylet,“ a „Maros-Vásárh. Torna-Egyl,“ a „N.-Bányai Torna és Korcsolyázó-Egylet,“ a „Nagy-Enyedi Korcsolyázó-Egylet,“ a „Nagy-Kanizsai Torna-Egylet,“ a „Nagy-Kállói Korcsolyázó-Egylet,“ a „Nemzeti Hajós-Egylet,“ a „Neptun Budapesti Evező-Egylet,“ az „Ó-Becsei Kerékpár-Egyesület,“ az „Ó-Budai Torna-Egylet,“ a „Pécsi Athletikai Club,“ a „Pozsonyi Hajós-Egylet,“ a „Pozsonyi Torna-Egylet,“ a „Privigyei Korcsolyázó-Egylet,“ a „Rimaszombati Korcsolyázó-Egylet,“ a „Sátoralja-Ujhelyi Korcsolyázó-Egylet,“ a „Selmeczi Akadémiai Athleta-Club,“ a „Soproni Korcsolyázó-Egylet,“ a „Szabadkai torna-Egylet,“ a „Szarvasi Korcsolyázó-Kör,“ a „Szegedi Csónakázó-Egylet,“ a „Szegedi Korcsolyázó-Egylet,“ a „Szegedi Torna-Egylet,“ a „Székely-Udvarhelyi Korcsolyázó-Egylet,“ a „Székesfehérvári Korcsolyázó-Egylet,“ a „Temesvári Korcsolyázó-Egylet,“ és az „Újvidéki kerékpár- (Bicycli-Egyesület,“ a „Pápai korcsolya-Egylet,“ a „Torontáli korcsolyázó- és hajós-Egylet,“ „Szegedi Kerékpár-Egyesület,“ „Veszprémi torna-Egylet,“ „Tordai korcsolyázó-Egylet,“ „Budapesti Torna-Club,“ „Zsombolyai atletikai club,“ a „Szászvárosi atletikai club,“ a „Szolnoki korcsolyázó-Egylet,“ a „Budapesti polgári lövészesegylet,“ „Sportkedvelők köre”

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter ö nagyméltósága 47,020. számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarország összes tanintézetének.

KORCSOLYÁZÁS.

Jégünnepély Nagybányán.

Nagybánya, febr. 10.

A nagybányai torna- és korcsolyázó-egyesület jégünnepélye: Kovács Elek úr saját költségére január 31-én az egyesületi jégpályán Nagybányán még sohasem látott és tartott jégünnepélyt rendezett.

A jégünnepély kezdete este 1/26 órakor és vége 8 órakor volt. A jég díszes lámpionokkal, számos mécsessel, vihar lámpákkal és fáklyákkal volt izlésesen kivilágítva, melyet fényben a pavillon tetejére helyezett csinos, korcsolyás lábat ábrázoló, transparent méltóan tetőzött be. Az ünnepély egész tartama alatt a bányászzenekar játszott. Rakéták is voltak és az időközönként meggyújtott sikerült bengáli tüzek valóban gyönyörködtető látványt nyújtottak.

Nagybánya közönsége már két nappal előbb nagy várakozással nézett az ünnepély elé és várakozásában nem is csalatkozott, mert a rendező úr ismert tevékenységével és a közönség iránti szokásos lekötőző figyelmével a teljes elismerést bőven meg is kapta. De meg is érdemelte, mert az ünnepély igazán reményen felül sikerült. A közönség el volt ragadtatva és kitűnően mulatott. A jó kedvet az idő kedvező volta is fokozta, mert míg egész nap hópelyhek szállingóztak majd sűrűbben, majd ritkábban a magasból alá, addig este felé a havazás teljesen megszűnt és a nem nagyon hideg idő Nagybánya majdnem összes lakosságát kicsalta a jéghez.

Az ünnepély kezdődött a lyoni felvonulással, melyben 40 pár vett részt, azután rendes szabad korcsolyázás volt, utána Schönherr Sándor úr az ünnepély rendezésében lelkesedve részt vett tag és kitűnő korcsolyázó vezetése alatt 16 tagból álló kigyómenet folyton kanyarodó festői szalagot képezett a tagok övén felkötött csinos kézi lámpákkal, ennek bevégezte után öten nyolcas alakzatokat produkáltak, majd 20 párral sikerült négyes rendeztetett és az ismételt szabad korcsolyázás

HÓKORCSOLYÁZÁS.

után befejezésül Schönherr úr solo korcsolyázása kötötte le a körülötte csoportosult közönség figyelmét a szebbnél szebb művészi kivitelű lejtéseivel, melyek a háladatos közönség sűrű tapsait meg is érdemelték.

Bizony szép, hogy Nagybánya e sport kedvelésében is elől jár és e sport iránti kedvet ily ünnepély rendezésével is fokozni törekszik. Bárcsak követnék jövőre e nemes példát mindenütt!

Bevétel volt — igen mérsékelt 30 és 20 kr. belépti díjak mellett — 63 frt, melyből leszámítva az 55 frt 24 kr. kiadást, a maradt 7 frt 76 kr. jövedelmet a rendező az említett egyesületnek a korcsolyapálya mellé építendő modern pavillonalapjához leendő csatolás végett az elnökséghez juttatta.

Egy nagybányai korcsolyázónő.

Jégünnepély Győrött.

(Jan. 29.)

Budapesti mintára, fantasztikus vigasság volt a jégen. Négy Rohonczy Gida rendezte, de jól is sikerült. A négy győri Rohonczy: Hets Antal, Szabó István, Limbeck Sándor és Mendl Béla voltak.

Tündéries volt valóban az a kép, melyet csikorgó hidegben dideregve nézett óriási közönség,

A jégpálya fénytengerben uszott, köröskörül lámpiónok sokasága vont szines, fényes határt neki, fáklyákkal vegyesen. 500 lámpión és 50 fáklya hintette fényét a jégtükörre le. A pálya közepén két óriási nafta-lobor öltögette fel a magasba lángnyelveit. S ennyi fény között az a tarka-barka, apró-nagy, férfi-nő közönség betetőzte képével a határt.

Megkezdődtek az ünnep programmpontjai.

I. A fiuk sikversenye volt az első. Az ifju nemzedék magasra feszülő ambícióval indult neki a küzdelemnek. Csábította őket a dicsőség jégvirága, no meg az a két természetes torta, tetején csokoládé — korcsolyával. Némethy Ernő lett az első győző, a második Kreszta Jóska.

II. A fiuk csataversenye jött sorra ezután. Hasonló érdekelttség, mint az előbbinél. Lángoló kis arczok, szenvedély tüzeben lobogó szemek. A győző ismét Némethy Ernő.

III. A párosversenyek következtek ekkor. Tulajdonképen nem verseny volt ez, hanem bájos, költői képe a jégélet társadalmának, felvonulása a nagyoknak, a szépeknek festői rendben.

IV. A jégkirálynő csoport volt csúcspontja a látványosságoknak. Hóból készült trónusán ült a fenséges, a szépséges királynő, (Csizek Berta), két tündér képezte az udvarát (két kis nővére) s eszkimók húzták diadal-fogatát. Az eszkimók vezére Mendl Béla festőművész, a 8 eszkimó az ifjabb generációból került ki. Kiséretében volt a nép bájos leánya (Mendl N.). Óriási tetszés kísérte az érdekes menetet, mely valóban tündéri volt, hogyne, hiszen a szereplő szépek vérrokonai a tündéreknek.

V. Francia négyes következett végül vegyes tánczczal. 70 párt olvastunk meg a sorokban. Chinai napok gyultak szanaszéjjel eközben, rakéták pattogtak, tűzijátékok sisteregtek, szóval méltó hatással befejezték az egész ünnep képét, melyért őszinte dicséret szálljon érdemjelül a rendezők mellére!

Földváry Tibor Berlinben.

Magyarország legelső műkorcsolyázója Földváry Tibor, ki a magyar sportnak már oly sok diadalt aratott, a mult hó 21-ikén — mint már említettük — Berlinben

részt vett az „Európa műkorcsolyázó bajnoka“ címért folytatott versenyben s itt negyedik lett a legkiválóbb korcsolyázók között. Stuller László hazánkfia a juryban vett részt.

Az első díjat Grenander Henning stockholmi korcsolyázónak ítelték oda, ki 284¹/₇ „pontot“ kapott a jury jelzésében, utána második volt 284 ponttal Engelmann Ede a hires bécsi sportsman, kit tulajdonképen a dicsőség illetett volna s a juryitélete ellen Cederström svéd jury tagnak állítólagos részrehajtása miatt óvást is jelentettek be. Harmadik volt Zachariades bécsi sportsman 243⁵/₇ ponttal s negyedik Földváry Tibor 236¹/₇ ponttal. Ha a jury az óvást elfogadja, ugy Földváryt fogják harmadik győztesnek kijelenteni. Földváry után még öt versenyző következett. A német szaklapok, nemcsak a bécsi Silberer-féle Sportzeitung, hanem az „Eissport“ és a „Wassersport“ is általában igen szépen írnak Földváry korcsolyázásáról s kiemelik szabatoságát biztosságát és eleganciáját.

A hókorcsolyázás.

(„Ski-sport“.)

Az északi tartományokban divatos hókorcsolyázást évekkal ezelőtt bemutattuk már írásban és képben a magyar publikumnak. Most azonban ismét közlünk egy képet róla abból az alkalomból, hogy az idén nálunk is megkísérelték Földváry Tibor és Erlich János műkorcsolyázóink. Sőt mint mai számunkban olvasható, Ausztriában már versenyt is rendeztek. Mint a képen látható, a járás igen könnyű a hókorcsolyával, a veszély kevesebb, mint a jégkorcsolyánál s az egész sport nem kerül sok költségbe. Az idei gyors olvadás azonban már utját állja annak, hogy e saisonban nagy divatba jöjjön a „ski“.

Korcsolya-dalok.

I.

Röpül a jégangyal,
Mások karján röpül.
Nekem az irigység
Jut ki csak örökül.

Elsuhan mellettem
S fáj a szivem tája,
Mintha hasogatná
Piczi korcsolyája.

II.

Furcsa vásár ez a jég:
Soh'se láttam ilyet még.
Egy millió koronát
Bankár-leány egyért ad.

III.

Férje lent Sziciliában
Didereg szegény;
Ő meg itthon felmelegszik
A liget jégén.

A magányban a betegnek
Baja, bírja nagy . . .
Egyre várja feleségét . . .
Ott lesz — majd ha fagy!

IV.

Oly parányi a leányka,
Mégis oly nehéz;
Ha körül viszed a jégen:
Elhal láb s a kéz.

Mégis kézről-kézre kapják . . .
Különös talány:
— Egy millió koronával
Jár együtt a lány!

V.

— Álljunk meg! Korcsolyámon
[lyámon
Úgy meg tágult a szij.
— Ha én szoríthatom meg,
Nem kell szebb pálya-díj?

— De, Béla, mily ügyetlen!
Hogy reszket a keze . . .
Menjen! . . . most már harag-
[szom
Ugyan legyen esze!

Hiába volt a feddés . . .
A szij már nem laza . . .
Haragszik rám, de még is
Karomon tér haza.

Erdélyi Béla.

A budapesti korcsolyázó-egylet jelmezes jégünnepélye oly nagy hullámokat vert föl a sportvilágban, hogy örvendetes hatását már is számos korcsolyaegyletben lehet észlelni. Az ország számos városában követék az ország legelső korcsolyaegyletének példáját s versenyeket és ünnepélyeket rendeztek. Lapunk mai számában is a győri, nagybányai és nyitrai ünnepélyekről adunk számot. — Az egylet buzgó válaszmánya Busbach Péter elnökkel az élén azonban még ezzel a diadallal nem elégedett meg s új, nagy szabású korcsolyacsarnok építését tervezik, a mit a tagok számának 4000-re emelkedése igazol. — Az egylet elnökségéhez Csáky Albin gróf közoktatási minisztertől a napokban átirat fog intézteni, hogy az egylet az idén is engedje át az országos tornaversenyekre a mesterséges jégpálya területét, ez ugyanis az egész főváros területén a legalkalmasabb hely e célra.

Uj korcsolyát próbált ki a napokban a budapesti korcsolyázó egylet jegén Földváry Tibor első műkorcsolyázónk. Ez az Adler-féle Champion-korcsolyának troppai változata, mely azonban kevésbé nyerte meg Földváry tetszését s így nem is lesz divatos nálunk.

A tordai korcsolyázó-egylet — mint Tordáról írják nekünk — megnyugvással nézhet a sajnos, már mulófélben levő sasionra. A pálya a huzamosan tartó jó időben (6,—12° C.) igen látogatott volt és nagy örömmel constatáljuk, hogy a tanulóknak nyújtott kedvezmény azoknak egész raját hozta a jégre, egészségük nem csekély hasznára. A gyakori zene élvezetessé tette a délelőtti „corsot“-t, melyen a zene hevétől elragadtatva, nem csak legjobb, hanem legrosszabb korcsolyázóink is részt vettek, a közönség mulattatására. Élénkítette még az egyleti életet a többszöri photographálás, melyet titkáruk, Szarvas kir. mérnök eszközölt; képei, még moment-felvételei is kütönöek; kevés köztük a rosz. Megemlitendő még, hogy nevezett úr Borbély György híres bajnokunkkal együtt az idén a Ski-t is megakarta kísértetni, de az idő viszontagságai abban megakadályozták. Ugyancsak ők akarnak már a tavaszszal egy fiatal emberekből álló sport-clubot létesíteni, mely a sport minden ágát felölelje. Kívánunk jó sikert.

x. — y.

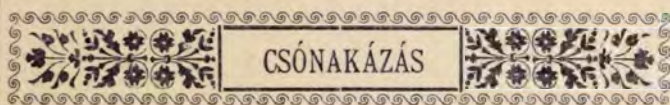
Korcsolyaverseny Nyitrán. Nyitráról írják: A főváros nyomdokain haladva vidéki városaink sportélete is örvendetes lendületet vett. Gimnásiumunk érdeemes igazgatójának és a testnevelésre annyira ügyelő tornatanárjának köszönhető, hogy a mi sportkedvelőinkre is szebb napok viradtak. A bolondos Carnevalén ugyanis egy mosolygó új szülőttel állított be, a főgymnásiumi ifjuság jégversenyével. Elegáns válogatott közönség nézte végig jan. 28-ikán a sikerült versenyt, mely következő műsorozattal folyt le: I. Sikverseny. Jutalom: Egy csinos babékoszoru. — Versenyeztek: Kukányi, Juhász, Szathmáry, Bucsányi és Pulcz. — A pályát Kukányi, főgymn. VII. o. t. tanuló futotta be legrövidebb idő alatt. II. Műkorcsolyázók versenye. Jutalom: Ugyanaz. Versenyeztek: Belák, Demjén, Kukányi, Lakovits, Skvór. A verseny győztese, Belák VI. o. t. kiváló ügyességű bravurjai által köztetszést aratott. III. Gyorsverseny hátrafelé. Jutalom: Ugyanaz. A négy versenyző: Demjén, Gáldi, Skvór, Thuróczy közül Demjén VIII. o. t. lett a „laureatus.“ IV. Győztesek versenye. A nap két főhőse Belák és Kukányi mérték össze erejüket a „vivó egylet“ által adományozott húsz koronáért. A díjat Belák ragadta el versenytársa elől. Ezután a verseny a közönség lelkesült éljenzése mellett véget ért.

Ski-verseny Mürzzuschlagban. Mürzzuschlagban az első hócipó-versenyt, melyet a stájeri ski-egyletek szövetsége rendezett

s mely Ausztriában első e nemben, febr. 3-án tartották meg. A különös versenyre nagyszámu közönség gyűlt egybe, köztük számos tiszt, minden fegyvernemből. A hadseregnél ez az érdeklődése természetes dolog, mert nem lehetetlen, hogy ezental a ski a téli gyakorlatoknál vagy téli hadjáratokban nem kis szerepet fog játszani. A pálya 600 méter hosszú s 20 méter széles volt, 9¹/₂ fok cséssel. Első győztes az osztrák ski-egylet egyik tagja, a norvég származású Samsen volt, aki Bécsben telepedett le s pék-üzlettel foglalkozik. A pályát egy perc és két másodperc alatt futotta be. Második volt a mürzzuschlagi Schürf (1 p. 5 mp., a harmadik a szintén mürzzuschlagi Bleckmann (1 p. 9 mp.) A versenyen gyerekek is vettek részt, kik közt egy hét éves tacska, a kis Eigner Alajos második volt, sok jóval nagyobb társát elhagyva.

A kolozsvári korcsolyázó-egylet az építendő „korcsolyacsarnok“ javára a városi „redoute“ termeiben február 18-án szombaton, házi táncestélyt rendez.

Korcsolyán 568 mértföldre. Mc. Loren, egy 25 éves fiatal ember, ki San Paulban lakott, mivel semmiféle hivatalra nem volt kilátása, hát más helységbe kívánt átköltözködni. De csak öt dollárja lévén, gyalog indult meg az 568 mértföld hosszú utra, San Paultól San Louis-ba, daczára a rettenetes hidegnek. Hanem eszébe ötlött az is, hogy ő kitűnő korcsolyázó és ezért az utra egy pár jófajtájú korcsolyát vett. Persze nem örök árban, hanem kölcsön egy barátjától. A jégről a jó isten ugys gondoskodott. Zsebében tehát az öt dollár, neki indult a hosszú utnak, valósággal a szél szárnyain, de csak nappal utazott, illetőleg korcsolyázott, éjjel pedig az utba eső tanyákon halt. Így aztán az 568 mértföld hosszú utat 6 nap alatt megtette. Ez az ur már most egyszerre híres ember lett. A lapok közlik arczképét s hosszú czikkelyeket innak utazásáról.

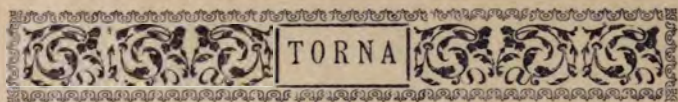

CSÓNÁKÁZÁS

Országos regatta. A magyar evezős-egyletek országos szövetségének igazgatósága legutóbbi ülésében örömmel vette tudomásul, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter a folyó évi június havában rendezendő evezős versenyre állami díj alapítását helyezte kilátásba. Minthogy a tiszai regatta-szövetség is vándordíjat ajánlott fel és az aradi „Maros“ evezős-egylet ily vándordíjat szintén kilátásba helyezett, magyarországi bajnokságra pedig a szövetség alapít vándordíjat, biztos kilátás van arra nézve, hogy a főváros közönsége június hóban országos regatta rég nélkülözött látványban fog részesülni.

A tolnai esolnakázó egylet közgyűlése a mult napokban tartott meg. Az egyesület elnöke szívélyes üdvözlő szavakkal nyitotta meg az ülést, melyek után az egyesület igazgatója, titkára és pénztárosa terjesztették elő jelentéseiket, a miből a következőket ki vonatoljuk: Az egyesületnek van jelenleg 40 tagja (18 nő és 22 férfi tag), leltári kimutatás szerint van 10 egyleti csónak (400 frt értékben), 7 csónak mint az egyl. tagok magán tulajdona, 52 drb evező, egy csónakház (800 frt értékben) stb., összes értéke vagyonának 1600 frt. Ezzel szemben 650 frt takaréktári adósság. Az 1892. évi költségvetésben 32 frt deficit, a rendkívüli bevétel azonban olyan volt, hogy az év végén 35 frt maradt készpénzben az 1893. évi költségvetés javára, mely költségvetés 337 frt 40 kr bevétel és ugyanannyi kiadásal lett előirányozva. A tag-fölvételi díj jövőre nézve oly formán lett megállapítva, hogy a helyben lévő férfi tagok 10 frtot, a nő, a vidéki és az állandóan Tolnán nem tartózkodó tagok u. m. katonatisztek 5 frt beiratási díjat fizetnek. A tagsági díj urak részére 7, hölgyek részére 4 frtban lett megállapítva az 1893-ik évben. Alapszabályszeruen 2 tagot sorsolt ki a közgyűlés a válaszmányból. Az új tisztikar, illetőleg válaszmány következőleg alakult: br. E l i a t s c h e k Ede elnök, M a t e j k a Károly igazgató, R o b o z János titkár, D o b r o v i t s Sándor pénztáros, R o s m a y e r Ferencz és dr. V a r g a Pál válaszmányi tagok. A közgyűlés megválasztotta még a számvizsgáló bizottságot és a jövőre nézve a vidéki tagok képviseltetését a közgyűlésekre határozta el. Egy tag azonban két vidéki tagnál többet nem képviselhet.

X. Klósz György fényképészeti műintézet Budapest IV. hatvani utca 18. sz. 1-ső emeleten. Telefon állomás. Elvállal mindennemű fényképi felvételeket, többszörösítéseket gépekről, ipar- mű- és tantárgyakról, s. a. t. Photographia, czinkographia, fénynyomat, autographia, fénymásolat.

Az ifjúsági játékok Németországban.

Németországban az ifjúsági játékok, főleg 1882 óta terjedtek el, mind nagyobb és nagyobb körökben, a mikor is az akkori porosz közoktatásügyi miniszter lelkükre kötötte az iskoláknak az ifjúsági játékok rendszeres ápolását. A porosz-sziléziai Görlitz (a hol a játékot először a gimnasiunmba, aztán a népiskolákba is bevitték) állott az új mozgalom élére, a melynek elterjedése kitűnik a nevezett város kérdéseire a német városok által 1890-ben beküldött feleletekből. U. is 239 közül 80—90 város lelkiismeretes fáradozással meghonosította a játékokat, és pedig nagyobb részt a tornatanítással, iskolai ünnepélyekkel, sétákkal kapcsolatban; 22 városban a játék önállóan szerveztetett, hol a város, hol valamely egyesület, másutt mind a kettőnek együttes buzgókodása által.

A játékra egy vagy két délután egy határozott idő (2 óra) van az órarendbe felvéve, de azért a részvétel önkéntes.

Az iskolai udvarokon kívül alkalmas, nagy játszótérek állanak az ifjúság rendelkezésére. Helyenkint a leányok külön játszótérben külön felügyelet alatt játszanak; a felügyelő tanítók és tanítónők ezért külön díjazásban részesülnek. Nyáron a játékokat a szabadba való kirándulás, fürdés, uszás váltják fel (az utóbbiból itt-ott rendes osztályzatot is kapnak a növendékek,) télen a korcsolyázás és szánkázás.

1891-ben lépett életbe a „német ifjúsági és népjátékokat terjesztő központi bizottság“, külön-külön szakosztállyal a fiujátékokra, a leány- és a népjátékokra. Az egyes országok ministeriumai által is segítve adta ki 1892-ben az általános oktató közleményeket, tanulmányozta a játékirodalmat és megindította „Zeitschrift für Turnen und Jugendspie“ czim alatt a torna és játék elméletét és gyakorlatát felölelő s 2 hetenkint megjelenő folyóiratot.

Berlinben újabban egyesület alakult az iskolai uszás terjesztése czéljából.

Görlitz a játékot nemcsak terjesztette, hanem annak szakavatott vezetőket is képezett az eddigelé már 6 ízben megtartott játéktanfolyamokon. Az ezeken résztvett férfiak és nők száma mintegy 200. Görlitz példájára tanfolyamokat rendeztek még más városok is 8 ízben, a hol nemcsak németek, hanem osztrákok, oroszok, hollandusok és svájcziaiak is megjelentek.

Horvay Ede.

Szabályzat a magyar tanulók tornaversenyei tárgyában.

1. A hazai középiskolák, továbbá hasonló korú ifjak által látogatott egyéb iskolák (polgári fiú-, középkereskedelmi iskolák, elemi iskolai tanítóképző intézetek) tanulói számára évenként tornaversenyek tartatnak, melyeknek ezéjük: a) részét számot adni az ifjúság testi képzettségéről, másrészt a verseny szellemének felélesztése által a testgyakorlat iránt a kedvet és hajlamot az ifjúságban fokozni, végül az érdeklődést az ifjúság testi nevelése iránt a nagy közönségben ébresztetni és állandósítani.

2. A tornaversenyek háromfélék:

a) **intézeti tornaversenyek;**

b) **kerületi tornaversenyek;**

c) **országos tornaversenyek;**

3. Az 1. §-ban megemlített intézetekben, az illető intézet tanulóival minden évben intézeti tornaverseny tartandó. E verseny rendezésére nézve a vallás- és közoktatásügyi miniszter 1892. évi május hó 31-én 1.193. eln. szám alatt kelt körrendelete irányadó.

4. Kerületi tornaversenyek több egymáshoz közel fekvő város (esetleg egy vármegye vagy tankerület) intézeteinek részvételével

rendezhetők ott, a hol arra alkalmas központ és a megtartáshoz szükséges feltételek megtalálhatók.

A kerületi tornaversenyek egyelőre nem rendszeresítettnek. Rendezésüknél ugyanazon elvek irányadók, melyek a következők §§-okban az országos tornaversenyekre nézve állapítottak meg.

5. Országos tornaverseny két-három évi időközökben Budapest fő és székvárosban, esetleg az ország arra alkalmas más városában tartandó.

Idejét, helyét és részletes programját az e végett kiküldött bizottság javaslata alapján esetről-esetre a vallás- és közoktatásügyi miniszter állapítja meg.

6. Országos és kerületi tornaversenyben csak oly intézetek vehetnek részt, melyekben a tornaoktatás az egész tanévben át rendszeresen folytattatik és a melyek a versenyen tanulóiknak meghatározott aránylagos számával jelennek meg.

Ezekben a versenyekben a középiskolák V—VIII., a polgári iskolák V. és VI., a középkereskedelmi iskolák I—III., az elemi iskolai tanítóképző intézetek I—IV. osztályainak tanulói jelenhetnek meg.

A mennyiben a helybeli iskolák alsóbb osztályai tanulói is a versenyhez becsáttatnak, ezek csak egymás között versenyezhetnek.

7. Országos és kerületi tornaversenyek a következő általános program szerint rendezendők:

a) Szabadgyakorlatok kézi szerekkel vagy a nélkül.

b) Sziertornázás mint osztály- és csapatornázás, a középiskolai tantervekhez kiadott utasítások keretében.

c) Játékok.

d) Versenyek az alább közölt versenyszabályokból választva.

8. Az országos és kerületi tornaversenyeken egyéni versenyekhez minden intézetnek minden egyes osztályából (a párhuzamos osztályokat külön számítva) egy-egy tanuló becsáttatik, a kinek magaviseletből legalább szabályszerű osztályzata van.

A versenyekhez bejelentett tanulók az intézetben orvosilag megvizsgálandók.

9. Az országos és kerületi tornaversenyeken az egy intézethez tartozó tanulók egyenlő inget és sapkát tartoznak viselni és feltűzhetik a megelőző versenyeken netalán nyert éremdíjakat.

10. Az országos és kerületi versenyeken a következő díjak adatnak:

a) A tömeges versenyeknél a kiváló tanintézetek elismerő oklevelet kapnak, melyben a tornatanár és a versenyben résztvett tanulók nevei megemlítettnek. Ezen oklevél az intézet tulajdona.

b) Az egyéni versenyeknél az első győzők ezüst-, a második győzők bronzérmeket kapnak. Oly tanuló, a ki két különböző versenyben első győztes volt, az első győzelemért ezüst, a másodikért pedig aranyérmeket kap.

1. Verseny-szabályok az intézeti, kerületi és országos tornaversenyek számára.

1. A versenyek kétfélék, ugymint tömeges és egyéni versenyek.

A) Tömeges versenyek.

Tömeges verseny az, melyben a résztvevő intézetek, vagy egy megnevezett teljes osztállyal, vagy több osztályokból kiválogatott csoporttal vesznek részt.

A tömeges verseny lehet:

a) szabadgyakorlat;

b) katonai rendgyakorlat;

c) szerygyakorlat, és pedig:

1. mint osztály-tornázás — vagy

2. mint mintacsapat-tornázás;

d) kötélhuzás.

Az a) b) és c) alatti versenyek anyagát, vagyis az egyes gyakorlatokat az ezen versenyekben résztvevő intézet torna-tanára, a verseny előtt egy hóval köteles részletesen leírva a végrehajtó bizottságnak beadni.

B) Egyéni versenyek.

Az egyéni verseny lehet:

a) magasugrás;

b) távolugrás;

c) távol-magasugrás;

d) rúdugrás;

e) járás;

f) futás, és pedig:

a) síkfutás — vagy

b) futás akadályon át, mint akadály-verseny;

g) súlydobás;

h) kopja (gerely) dobás;

i) maszás vagy függeszkedés póznán vagy kötélén;

j) birkózás.

Az egyéni versenyben résztvevő tanulók neveit és az osztályt, melyből valók, a versenyt megelőzőleg egy hónappal be kell jelenteni.

A verseny csak úgy tartatik meg, ha legalább öt versenyző jelentkezik.

2. Részletes verseny-szabályok.

A) Tömeges versenynél.

a) Szabadgyakorlatok

A választott 10—12 szabadgyakorlat egymásból kifolyó és fokozatos legyen, úgy, hogy a befejező utolsó gyakorlat betetőzője vagyis összefoglalása legyen a megelőző gyakorlatoknak.

Az egyes szabadgyakorlatok az alsóbb osztályoknál 2, legfeljebb 8, a felsőbb osztályoknál 2, legfeljebb 16 mozgásból (ütemből) állhatnak.

A szabadgyakorlatokkal való verseny egy-egy intézet számára 10 percenél tovább nem tarthat és a benne résztvevő összes intézetek versenye ugyanegy bíráló-bizottság előtt megy véghez.

E versenyben csak azon intézetek vehetnek részt, melyek legalább 24 tagból álló csoporttal jelennek meg,

Ezen verseny megítélésénél a következő főelvek irányadók:

1. a gyakorlatok helyes összeállítása és vezérlése megfelelő-e a résztvevők korának és erejének, és milyen nehéz a kivitelük;
2. a résztvevők általános fegyelmeltsége;
3. a szabályos, könnyed és egyöntetű kivitel;
4. a szép testtartás.
5. a résztvevő növendékek száma.

A mely intézet ezen kívánalmaknak legjobban megfelelt, mint 1-ső; az utána következő mint 2-ik stb. győztes díszoklevéllel tüntetik ki.

b) Katonai rendgyakorlat.

Ezen versenynem anyaga a m. kir. honvédség számára előirt szakasz gyakorlatokból választandó, ugyanazon vezérlő szavakkal és kivittel.

Az egyes résztvevő intézeteknek legalább 24 tagból álló csoport kell küldeniük.

Egy-egy intézet versenyére legfeljebb 10 percnyi idő engedtetik.

Ezen versenynem megbírlása és díjazása ugyanazon főelvek és eljárás szerint történik, mint az a) alatti verseny.

c) Szergyakorlat.

Az osztálytornáznál az osztálynak legkevesebb 16 és a mintacsoportnak legkevesebb 10 tagból kell állania.

E verseny elbírlása úgy történik, mint az a) pont alatti.

d) Kötélhuzás.

E versenyben résztvevő intézetnek tetszés szerint összeválogatott 10 tagból álló csapatot kell kiállítania.

Minden jelentkező csapatnak meg kell küzdeni egymással. A mely csapat 2 ízben legyőzött, az a további versenytől eláll.

A huzás 10 m. hosszú kötéllal történik, melynek közepe látható jellel jelöltetik meg. A két párt között a zéruspontot egy szilárdan álló pózna jelzi, melytől mindkét irány felé méterméterek fekszik.

Győztes azon párt, mely a kötélt közepét 3 percen belül legalább 1 m.-nyire maga felé húzza.

A küzdes sorrendjét a versenybíró a helyszínén állapítja meg.

A huzás megkezdése és befejezése, valamint a felállítás és eltávolítás is szigorúan betartandó parancsszóra történik. A verseny megkezdése előtt a kötélt a földön fekszik s a verseny indítása „Rajta!” vezényszóval történik; a kötelet e vezényszó után szabad csak megfogni.

Az 1-ső, 2-ik stb. győztes dísz-oklevelet nyer. Holt verseny nem számít.

B) Egyénenkinti versenyeknél.

a) Magasugrás.

A nekifutás (rohanás) tetszés szerint és az elugrás egy lábbal történik.

Ha az ugrás ugródeszkáról történik, akkor annak távolsága az ugróoszloptól az I—IV. osztálynál 100, az V—VIII. osztálynál állandóan 120 cm.

Az első ugrás, ha ugródeszkáról történik, 120 cm., ha a nélkül 110 cm. magassággal kezdődik.

Elhibázott rohanás, vagy az átugrandó akadály leverése, az ugrást érvénytelené teszi.

Minden ugró minden magasságban javíthatja egyszer az elhibázott ugrást; kétszer elhibázott ugrás után a versenyző kilép.

Az ugródeszka magassága 10 cm. A VII—VIII. osztály növendékei ugródeszka nélkül ugranak.

b) Távlugrás.

A rohanás és elugrás tetszés szerint történik.

Minden versenyző kétszer ugrik és a jobb ugrása számít.

Elhibázott rohanás vagy elugráskor a hátraesés az ugrást érvénytelené teszi, de egy ugrásnak beszámítatik.

Az ugrás távolsága az ugródeszka élétől, vagy ha ugródeszka nélkül történik, az elugró lábujjának nyomától kezdve és leugráskor a hátrább álló sarok nyomáig számítottatik.

c) Távlu magasugrás.

Ezen versenyre ugyanazon szabályok érvényesek, melyek a távol- és magasugrásra egyenkint irányadók.

A távolság és magasság viszonyait mindig a versenybírósság határozza meg.

d) Rúdugrás.

A rúdugrás mint versenyugrás lehet: magas- vagy távolugrás.

A rúd hosszúsága az ugró tetszésétől függ.

Az elugrási hely vagy ugródeszka távolsága a magas rúdugrásnál az ugróoszloptól 180 cm. és 170 cm. magassággal kezdődik.

Egyebekben a magas rúdugrásra az a) pont, a távol rúdugrásra a b) pont alatti szabályok kötelezők.

e) Járás.

A járás nagyobb távolságokra gyakorolható oly alkalommal (pl. intézeti tornaversenyen stb.), midőn a résztvevők kisebb számánál fogva több idő áll rendelkezésre.

A járásnál a test felváltva hol az egyik, hol a másik lábra, de szüntelenül támaszkodik lábhegyről sarokra, míg a futásnál az egyes futólépések közt több, vagy kevesebb pillanatig lebeg.

Azon versenyző, a ki egyszeri megintés után ismét futólépést tesz, kilépettnek tekintetik.

f) Futás.

A futóverseny pályája az I—IV. osztály számára 100 m., az V. és VI. osztály (tanítóképezdek I. és II. oszt.) számára 150 m. és a VII—VIII. osztály és tanítóképezdek számára 200 m. távolságú. A különböző osztályok külön versenyeznek.

Az indítás zászlóval adott jelre történik, — a célzt egy a futópálya irányával haránt kifeszített kötél jelzi.

A ki versenytársát a futásban bármiként is akadályozza, az, habár elsőnek érkezett is be, a díjazástól eszik.

g) Akadály-versenyfutás.

E versenyfutásnál az akadályokat részint 70 cm. magas sövénygátak, részint pedig a földön 2 m. szélességgel jelölt árkok képezik. Az a versenyző, ki a gátat, vagy az árok szélességét nem ugorja át, kilépettnek tekintetik,

Egyebekben az eljárás ugyanaz, mint az f) pont alatti versenynél.

h) Súlydobás.

Csak a VII—VIII. osztály (tanítóképezdek III—IV.) növendékei vehetnek részt.

A vasgolyó súlya 10 kg.

A súly ugródeszkáról, vagy pusztán a földről, egy kézzel tetszés szerinti állásból dobható.

Az előrelépés dobás után a dobást eredménytelené teszi.

A súlydobási verseny történhetik:

1. magasra és

2. távolra.

Az első magasra dobás 150 cm.

A távolra dobásnál minden versenyzőnek két dobása van, és pedig egy a jobb, egy a bal karral. A két dobás összevéve adja meg a versenyző által elért eredményt.

A dobás távolsága, ha ugródeszkáról történt (a deszka magassága felemlítendő), az ugródeszka élétől, ha pusztán a földről: úgy az elől álló lábujj nyomától a golyó első lecsési nyomának középpontjáig számítottatik. A golyó tovagurulása nem jó figyelembe.

i) Gerely (kopja) dobás.

Csak a VII—VIII. osztály (tanítóképezdek III—IV.) növendékei számára.

A dobás 150 cm. hosszú vashegygyel ellátott kopjával, 10 méter távolságra felállított és 5 körre beosztott czéltáblába történik. A legnagyobb kör átmérője 50 cm., a legkisebb 10 cm.

A legnagyobb körbe való találás egy, a másodikba két stb., a legbelső körbe találás öt egységet számít.

Minden versenyzőnek két dobása van; a két dobás összege adja meg a versenyző által elért eredményt.

k) Mászás.

A mászóverseny kétféle módon rendezhető:

1. ha több mászópózna és kötélt áll rendelkezésre, egyszerre többek által, mely esetben az a győztes, a ki a felső gerendát vagy tárgyat, melyhez a szer erősítve van, előbb érinti;

2. ha csak egy pózna vagy kötélt áll rendelkezésre, a résztvevők egyenkint versenyeznek, mely esetben a mászásidő metronom szerint számítottatik.

Mindkét mászási verseny vezérszóra veszi kezdetét.

l) Függeszekedés.

A függeszekedés egy kötélen egyenkint történik; terpesztett láb- és nyugodt testtartással.

A függeszekedést a versenyző ugrás nélkül elérhető magasságból vezérszóra kezdi.

A függeszekedés metronommal méretik.

m) Birkózás.

A birkózás a derékon előre megadott és mindkét fél által egyenlő fogással történik.

A lábbal való gáncs és fogás-változtatás nincs megengedve.

Vesztes az, a ki előbb érinti a földet.

A birkózók a versenybírósság által osztatnak be.

A birkózás 3 percnél tovább nem tarthat.

Eredmény nélküli birkózás esetén, valamint egyéb előfordulható esetekben a versenybírósság intézkedik.

A birkózás vezérszóra veszi kezdetét, és pedig így:

„állás”, erre az egymással szem közt álló ellenfelek a jobb kezüket oldalt részsút magas, a bal kezüket szintén oldalt részsútos mély tartásba emelik;

„fogás”, erre az ellenfelek egymást derékon alapfogással úgy fogják át, hogy jobb karjuk az ellenfél bal karja fölé és bal karjuk az ellenfél jobb karja alá esik, megkezdik a birkózást.

Az összecsapás előtt és a birkózás befejezése után az ellenfelek barátságosan kezét fognak.

A küzdelem békésen, haragos felindulás és ravaszság nélkül, az illendőség határain belül lovagiasan végeztessék.

A versenybírósság mindennemű határozata végérvényes.

A tornatanítás iskoláinkban.

Mintaszzerű tornatanítás az, melyről az alábbi tudósítás beszámol; nem dicsérhetjük érte eléggé az iglói ág. ev. főgymnasium derék igazgatóját Fischer Miklóst s az intézet tornatanárát Schermann Samut. Ime a tudósítás:

Az iglói ág. hitv. evang. főgymnasium azon kedvező viszonyok között van, hogy intézeti udvarában egy tágas szépen befásított — a szabad, rendgyakorlatok és játékokhoz, de még nagyobb ünnepekhez is nagyon alkalmas tornatérrel és egy jól berendezett tornacsarnokkal rendelkezik. E szerencsés körülményeknél fogva a tanítás egész éven át, rendszeren folyik.

A tananyagot akként osztom fel, hogy a tanév elején különös figyelemben részesitem a katonai rendgyakorlatokat, mint a fegyverezés leghatottabb eszközét — és a játékot. Télen a torna óra főtárgya: a szerygyakorlatok, nyáron pedig a szabad és rendgyakorlatok és különösen a felsőbb osztályokban a katonai rendgyakorlatok egész a századgyakorlatokig a m. k. honvédség számára irt legújabb gyakorlati szabályzat szerint, összekötve menetgyakorlatokkal és nagyobb kirándulásokkal, mely utóbbira a Szepesség szép, regényes vidékével oly alkalmas.

A torna alul 470 rendes tanuló közül orvosi bizonyítvány alapján fel volt mentve 17.

Tizenhét év óta, mióta a gymnasiumnál vezetem a tornázást, minden tanév végén — Igló város intelligens közönségének jelenlétében — disztornázás rendeztetik.

A múlt évi disztornázásnak programja a következő volt:

1. Az intézet összes tanulóinak diszfelvonulása.
2. Szabadgyakorlatok I—IV. osztály.
3. Botgyakorlatok V. VI. oszt.
4. Katonai rendgyakorlatok VII. VIII. osztály.
5. Füzér 32 tanuló által bemutatva.
6. Szerygyakorlatok mint versenytornázás (tornakör).
7. Vívás (vivőkör).
8. Elvonulás.

1880. óta a VI. VII. és VIII. osztály tanulói a rendes torna órán kívül részt vehetnek a gymnasiumi tornakörben, mely a szabad és rendgyakorlatokon kívül, különös sulyt fektet a szerygyakorlatokra, távgyaloglás és nagyobb kirándulásokra. A kör elnöke a tornatanár. A tagok külön egyenruhát viselnek.

Schermann Samu
tornatanár.

A pozsonyi kereskedelmi akadémia derék igazgatója Jónás János azon az országos blamázs on, hogy a kereskedelmi akadémiák tantervéből kifelejtették a tornatanítást, úgy segített, hogy a növendékek közt tornakört létesített. Ennek a múlt évi működéséről a következő érdekes jelentést vettük:

Jelentés

a Pozsonyi kereskedelmi Akadémia tornakörének működéséről az 1891/92-dik tanévben.

A kereskedelmi akadémia növendékei 1891. évi október hótól 1892. évi április hóig bezárólag hetenkint 4 órán keresztül a pozsonyi kir. kath. főgymnasium tornatermében rendszeres tornázásban részesültek; heti 2 órában (este 6—7) az alsó osztályok és a középső osztálynak egyik fele (szerdán és szombaton), s ismét heti 2 órában a középső osztálynak másik fele s a felső osztály (hétfőn és pénteken.) Az alsó osztályokból 35, a középsőből 36, a felső osztályból 24 tanuló látogatta az órákat; összesen tehát 95.

A tornázásnak anyagát képezték:

A) Szabadgyakorlatok (tag szabadgyakorlatok, ellentállási és társas szabadgyakorlatok és gyakorlatok kézi szerekkel, 2, 4, 8 ütemben). Kitartó futás 5—15 percig, kitartó akadályfutás 1 és 2 akadályval 5—10 percig, kitartó gyaloglás 10—25 percig.

B) Szertornázás (nyújtón, korláton, lovon, bakon, vizirányos, függőleges és ferde lábtón, mászó póznán és kötélben, részsútos és lengő póznán, ugrózsámlyokon, magas és távugrás, gyűrűhintán s összetett szereken) nem állandóan beosztott csapatokban.

C) Versenyek (magas ugrás, táv ugrás, táv-magas ugrás helyből és rohammal, ugró deszkával és a nélkül; versenyfutás, gátverseny, súlydobás távolba és magasba 9 kilogrammos golyóval; magas ugrás + bak és bak + magas ugrás, bak + távugrás; öre birkózás, birkózás a fölemelésért, szabad v. francia birkózás.)

D) Játékok (labdajátékok, kötélhuzás, bakfitty, pyramis, rókatánc sat.)

A tornaév elején a növendékek a szabályszerű erőfölvételt végezték.

A tornakör felügyelője Havas Miksa tanár úr, vezetője Exner Győző tornatanár úr.

Az országos tornaversenyek végrehajtó bizottsága Berzeviczy Albert államtitkár elnöke alatt f. hó 8-án tartotta meg elhalasztott ülését s ezen kimondotta a következő határozatokat: az idejé tornaversenyek Pünkösöd két ünnepén, máj. 21. és 22-én tartatnak meg a városligetben az eddig használt versenypályán, a programot teljesen úgy állapította meg a bizottság, a mint azt lapunk jan. 15-iki számában már egész terjedelmében közöltük, a változtatás csupán az, hogy az első napon is lesz kötélhuzás; hosszas vita után megállapították az állandó versenyszabályok úgy az intézeti, mint a kerületi és az országos tornaversenyekre. E versenyszabályokat — mielőtt még azt a miniszterium megküldené az egyes intézeteknek — mai számunkban egész terjedelmében közöljük, hogy a tornatanárok és a tanulók hamarabb olvashassák. Csak azt jegyezzük meg, hogy a miniszterium által küldött példány valószínűleg nem „Szahályzat” hanem „Utasítás” címet fog viselni, miután Klamarik tanácsos ezt javasolta s Szuppan Vilmos a miniszterumba beosztott igazgató egy-pár, a bizottság által kijelölt, mondaton stylaris javítgatásokat fog eszközölni, ezért fog a hivatalos megküldés pár napot késni. Ki kell még emelnünk, hogy lapunknak az a régi álláspontja, hogy ne csak egy országos verseny rendeztessék a fővárosban, hanem kerületenként is legyenek versenyek, sőt hogy minden egyes intézetbe is bevittessék a verseny, vagyis három féle (intézeti, kerületi és országos) tornaverseny legyen, csak is most a mai számunkban közölt versenyszabályzatban érvényesülhetett — hosszas küzködés és vitatkozás után — teljesen.

A játékterek ügyében emlékeznek olvasóink, hogy egyik torna-anketten még a múlt évben a közoktatási minisztert fölkérte lapunk egyik szerkesztője, hogy a törvényhatóságokhoz intézzen fölhívást. Csáky Albin gróf e fölszólításnak a mult napokban felelt meg, ugyanis leiratot intézett az összes törvényhatóságokhoz, melyben fölkéri ezeket, hogy az ifjuság testi nevelésének előmozdítása érdekében játszó tereket létesítsenek az ország minden részében. A fővároshoz intézett leiratban oly játszótér kijelölését kéri a miniszter, mely egyszersmind versenytérül is szolgálna a tornaversenyek számára.

Pozsonyi tornaegyesület. Ez a derék egyesület évi rendes közgyűlését január hó 21-én tartotta meg, a tagok elég élénk érdeklődése mellett. A közgyűlés tárgyai: jelentések s főként a tisztújítás volt. A jelentésekből kiténik hogy az egyesületnek összesen 74 tagja volt az 1892-évben, a kik téli időben heti 3 nyári időben heti 2 órában tornáztak. Az egész év alatt 106 órában 1435 tag volt jelen, mi átlag egy órában 13-nak felel meg = 22% a működő tagoknak. A tornaórákat Exner Victor vezette, ki művezetői működéséről terjedelmes

jelentést adott. Az egyesület évi bevétele: 429 frt 15 kr kiadása: 344 frt 02 kr maradék 85 frt 13 kr. Összes vagyona 814 frt 53 kr. A közgyűlés azután, hogy megkönnyítse a tagok belépését, elhatározta: hogy mindazon új tagoknak belépési díját elengedi, kik ez évi május 15-ig jelentkeznek. Határozatba ment azután egy nyilvános tornaóra tartása márczius hó végén. Végül megtörtént a tisztújítás következő eredményel: Elnök: Pirschala J. alelnök: Kárpáti Gy. művezető: Exner Gy. pénztáros: Piovarci F. szertáros: Fasold Gy. orvos: dr. Zsigárdl A. titkár: Göllner K. Választmányi tagok: dr. Asboth, Dömötör, Geiszler Győző, Havas, Hering, Jónás, Kiss, Krajnyák, Krupecz, Mayer, dr. Schak, Schubert, Wagner, Veress, Weinert; póttagok: Kollarik, Kölbl, Hollerung, Macher, Zechmeister. A közgyűlés után lakoma volt.

A nagybányai főgimnázium felső osztályainak tornatanításával f. évi január hó 1-től kezdve havi 25 frt tiszteletdíjjal a kultuszminiszter Kovács Elek okl. tornatanító, m. kir. erdőszámtiszt urat bízta meg ideiglenes minőségben.

A múlt évi tornatanárképző tanfolyamról a Nemzeti tornaegylet évi jelentése a következőket írja: Az 1891-92-ik évben tartott XXI-dik rendes tornatanítói tanfolyam a következő eredménnyel fejeztetett be; Vizsgázott 14 férfi és 21 nő hallgató következő eredménnyel. Férfiak: I-ső foku oklevelet kapott 3, II-od foku oklevelet kapott 5, III-ad foku oklevelet kapott 2, oklevelet nem kapott 4, összesen 14. Nők: I-ső foku oklevelet kapott 8, II-sod foku oklevelet kapott 11, oklevelet nem kapott 2, összesen 21. Az 1892—3. XLII. rendes tanfolyamra beiratkozott 29 férfi és 18 nő hallgató.

Sajtóhibaigazítás. Múlt számunk Torna rovatában „A tornatanárok helyzete” czimű cikkben értelemzavaró sajtóhiba történt. A 24-ik lap második hasábján az alólól számított 10-edik sornak ugyanezen hasáb legfelső sorába kellett volna „tördeltetni”, amit ezennel helyreigazítunk.

Tornázó nők. Berlinben a napokban disztornázást tartottak az ottani tornaegyesület hölgytagjai. Mintegy 40-en lehettek; a berlini lapok szerint rendkívül czélszerű, esinos, illedelmes szabású öltözetben tornáztak, s viharos tetszést arattak. Tornázásuk különféle menetgyakorlatokból, bottal tornázásból majd szeryakorlatokból és futásból állott. A közönséget valóságos meglepte a ritka ügyesség, amit a tornázó nők kifejtettek.

VADÁSZAT.

Tallián Gyula Somogy megye népszerű alispánját, kinek arczképét csak nem rég mutattuk be, legközelebb kinevezik főispánnak. Gratulálunk — Somogyvármegyének.

Nádasdy Ferencz gróf master. A budapesti falca vadásztársaság újra megalakult. A király öfelsége az eddigi segélyt továbbra is a társaság rendelkezésére bocsátja. A társaság master-je gróf Nádasdy Ferencz lett. Angliából új falkát hozatnak és ezt jövőre is K—Megyeren helyezik el. A társaságnak eddig 40 tagja van.

A vadászati kiránduláson Hercegovinába és a Dalmát szigetekre résztvett Szalay Imre orsz. képviselő, Hámos Aladár, Latinovics Géza a múlt héten érkeztek vissza Budapestre. E társaság a múlt hóban megkapta a magyar-horvát gőzhajózási társulat egy kisebb gőzöst, a Sibill-t, amely régebben a montenegrói fejedelemé volt. A bóra miatt gyakran kellett a társaságnak egyes közbeeső kisebb szigetekre menekülni, mint Lussin piccolo, Ulbo, Selvébe stb. s így az eredetileg tervbe vett helyre, Lagostába csak egy hét múlva érkeztek. Innen Metkovicson át Mostárba mentek. A társaság lőtt 12 db őzbakot, 2 zergét, 168 szirti foglyot 20 db erdei, 180 vízi szalonkát, 24 vadkacsát, 160 szárcsát 180 vadgalambot, 20 alpesi varjút, 6 dögkeselyűt, 2 nyulat és 24 rigót, összesen 798 darabot.

Új vadásztársaság alakult Tordán, melybe beléphet bárki, a ki 50 frt évi tagsági díjat befizet. Már eddig is számosan beiratkoztak, névszerint: Kleinhempel Károly, Kleinhempel Adolf, Csekme Márton, és János, Keresztes András, Derzi Sándor, Czibalmos József és Rák János. Elnök: Kovács László, pénztárnok: Schublach Antal, jegyzője: Heszler József.

Vadiszno vadászat. A Szatmárhoz közel fekvő erdői uradalomhoz tartozó nagy erdőségben hajtóvadászat volt a múlt hó utolsó napjaiban s a többek közt egy óriási vadkan is zsákmánul esett. A hatalmas állatot, mely két és fél métermázsát nyomott, Fogarasy Sándor szatmári mérnök és Bangha uradalmi ispán lőtték le.

Döry Jenő baranya-vaszari erdőségeiben a m. hó végén vaddiszno-vadászatot rendeztek. Résztvettek a háziuron kívül Jenkovich Gyula, Márfy Béla, Kund Béla, Inkey Antal, Széchényi Bertalan gróf, Perczel Dezső országgyűlési képviselő, Pertzelt Lajos, Döry Lajos és Döry Ödön. Vadiszno esett is elég. Így Döry Jenő lőtt egy erős göbét, Jankovich Gyula egy igen erős göbét, majd ismét egyet. Márfy Béla 3 darabot, Kund Béla egy darabot, a vadászatban a végső lövéssel ismét Jankovich Gyula terített le egy 3 éves kant. Tehát sikerült vadászat volt.

A tanítók és a vadászat. A hesseni ministerium azt az utasítást adta ki, hogy vadászati engedély a néptanítóknak csakis akkor szolgáltató ki, ha a felsőbb hatóság a vizsgálatokon igen kedvező eredményről győződött meg, s ha a tanító anyagi körülményei jól rendezettek. Erre vonatkozik a „Frankf. Laterne” élce: „Darmstadt környékén reszketés fogja el a nyulakat, valahányszor jól sikerül az iskolai látogatás.”

ATHLETIKA

A Magyar Athletikai Club választmányát Dr. Gerenday György alelnök f. hó 14-ikére hívta össze, hogy a tavaszi viadal fölött határozzon s a választmány május 23-ikára tüzte azt ki.

Érem-díjak a tanulói versenyeken. Athlétáinknak figyelmébe ajánljuk a torna-rovatban közölt tanulói torna-verseny szabályzatnak azt a részét, mely a díjakra vonatkozik. Kiténik ebből, hogy a tanulók tornaversenyénél a közoktatási kormány teljesen elfogadta az érem díjazás rendszerét. Még pedig egyenesen Berzevicsy Albert államtitkárnak köszönhető ez (a kinek különben a testnevelés egész reformja köszönhető;) ő indítványozta ugyanis a napokban tartott ülésen, hogy legyenek ne csak bronz és ezüst, hanem arany érmek is a tanulók díjazására. Olvasóink emlékezhetnek, hogy lapunk szerkesztői már korábbi anketekben is ezt sürgették, de a német torna czopfos hívei leszavazták. Most azonban, hogy az elnöklő államtitkár indítványozta azt, a czopfos urak is beadták a derekukat. Mégis csak jó, ha valaki államtitkár.

X. Sigmund József üzletét (Budapest városház-utca 2—4) a sportvilág figyelmébe ajánljuk. Az összes sportnemekhez szükséges ruházati czikkék u. m. verseny és training ingek, nadrágok, sapkák és cipők legnagyobb raktára. Az iskolai tornászás összes ruházati kellékei. Flannel ingek Lawn tennis cipők, Különlegesség: Prince fo Wallis férfi-övek.

TÜZOLTÓ SPORT.

Tüzoltói viszálokodás. A nagy-kanizsai önk. tüzoltó egyesület jan. 22-én tartotta évi ringes közgyűlését, melynek legfontosabb tárgya volt a választás. Előbb megválasztották az ügyvezető tisztikart és választmányt, közfelkialtással. Elnök lett: Lengyel Lajos; alelnök: Grünhut Henrik; titkár: Reming József; orvos: dr. Szigethy Károly; ügyész: dr. Fried Ödön. — Ezután következett a működő tüzoltói tisztikar megválasztása. Ezt megelőzőleg — miután a tüzoltóság Saller Lajos volt főparancsnok és Knortzer György alparancsnok köré tömörülve, két pártra szakadt — a már megválasztott elnök kijelentette, hogy ha Saller Lajos eddigi főparancsnokot meg nem választják, ő is leteszi mandatumát. A titkos szavazás eredménye mind e mellett az lett, hogy Knortzer György alparancsnokot választották meg 16 szótöbbséggel főparancsnokká. Ekkor az elnök lekötözt, eltavozott és Grünhut Henrik alelnök vezetése mellett folyt tovább az ülés. Knortzer a főparancsnoki tisztelet a fenforgott körülmények között el nem fogadván, a fő- és alparancsnoki tisztelet betöltetlenül hagyta. Az elnöki lemondást nem vették tudomásul s elhatározták, hogy az elnököt maradásra s a közbejött ellentétek elsimítására igyekeznek bírni.

Sportkedvelők figyelmébe!

Kirchknopf és Ádám cég,

Budapest, IV. ker., Ferenciek-tere 9. szám,

állandóan dús raktárt tart: Lawn-tennis ingekből (turista-ing) Torna-ing, csikos és egyszínű, valamint kurta és hosszú ujjakkal. Férfi-övek. Utazó-sapkák. Izzadásgelleni-íngek és nadrágok. Főraktár: „Jaeger“ tanár gyapju-ruházati cikkekből, nemkülönbben „Kneipp“ plébános úr által előirt egészségi-tehérneműekből is. — Ez utóbbit mindenkinek ajánlani nem mulaszthatjuk el, főleg akkor, ha idegességétől megmenekülni akar. Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltenek.

Tiszta vér az egészség!

Titkos betegségek, sömör, kiütések, halványság, általános lankadság, gyöngeség eltűnnek, egészséges vér mellett. Biztosítjuk a gyökeres eredményt, a módszerünk használata mellett.

Tudakozódásoknál válaszbélyegeg melléklendők

Office „Sanitas“ Paris

30 Fauborg Montmartre.

Porzsolt Ernő

Építési irodája

elvállal mindennemű építkezéseket, tervek készítését és kivitelét: palotákat, bérházakat, nyaralókat, tornacsarnokokat, csónakdákat, versenypályákat stb.

Budapest, V. Kálmán-u. 15/b.

Aranyérmek, diszkereszt és diszoklevél.

A gróf Esterházy Géza-féle COGNAC

orvosi tekintélyek által ajánlva, felette kellemesen és jól ízlik, minőség tekintetében bármelyik francia gyártmányal versenyezhet, — ára pedig sokkal olcsóbb. **KÜLÖNLEGESÉG.**

*** **COGNAC** mindenütt kapható.

A mi cognacunk tiszta borból van finomítva, minden idegen anyag hozzájárulása nélkül, miért is járványos betegségeknel kiténő eredménnyel használtatik

központi iroda:
Budapest, külső váci-ut 23.

A gr. Esterházy-féle cognac-gyár igazgatósága
ANGYALFÖLD.

Lipsee, Bordeaux, Nizza, Páris és Berlin.

FÖLDES Y L.

puskaműves Budapest, Muzeum-körut 9 szám.

ajánlja jó hírnevű

fegyvereit

kezesség mellett, továbbá mindennemű **revolvereket** és teljes **vadászfelszereléseket**. Árjegyzékek kivanatra ingyen küldetnek, javítások legolcsóbban számíttatnak.

KARLSBADI
cipő-külön-
legességek.

Kajári
Dezső

Budapest, Dorottya-utoza 8. szám a.

Ajánlja legdusabb választékban

férfi-, női- és gyermek-cipő-árát

a téli idényre

a legolcsóbb árak mellett. — Különös figyelemmel **korcsolya-, velocipédező-, turista és hegymászó tornaczipőket, vadász csizmákat**

mindennemű bőr- és vászonból urak, hölgyek és gyermekek részére: gumyint: tisztí cipők, galosechnik vagy gumi cipők, úgy szinte vízmentes cipőket és **kényes lábra különlegességeket** nagy választékban raktáron tart.

Vidéki megrendelések mérték vagy minta-cipő szerint leggyorsabban eszközöltenek.

Alapítottott

1850. évben

Ö Felsége a király legmagasabb személyes elismerése! Minden verseny alkalmával legelső érmekekkel tüntetett!

Cs. és kir. szabad. Chemiatechoikai labororium, hectograf, gummiáru és **KAUTSCHUK BÉLYEGZŐ-GYÁR**

erőműtani és véső műintézet mindennemű irodai szükségletek gyára
vegyész **TINTNER J. E.** mérnök

A felséges kir. család több tagjának, ugyszint a egymagosabb bel- és külföldi hatóságok, előjáróságok, intézetek s. b. szállítója.
Budapest, Kigyóter 2. szám. — Bécs, V. Krongasse 6, saját házában.